

VETERANS B&T

44° jaargang | juni 2021

UIT EERBIED VOOR ONZE VETERANEN

**DE BELEVENISSEN VAN EEN
TRANSPORTPELTON
ONDER DE AFGHAANSE ZON**

**VETPORTRET:
LOEK HABRAKEN EN KRIS VAN DER ELST**

Veterans B&T is een uitgave van de Vereniging Veteranen van het Regiment Bevoorradings- en Transporttroepen, Regiment Aan- en Afvoertroepen en Regiment Intendance troepen. Opgericht op 3 mei 1975 als Landelijke Reünie Commissie Aan- en Afvoertroepen. De Vereniging is aangesloten bij het Veteranen Platform.

Ereleden

P. Rûeck, bgen b.d. †
B. Kantborg, kol b.d.
Drs. G.K.H. Hes, kol b.d. †
W. Engelmann, Lkol bd
G.A.M.M. van Kuijck, kol

Raad van advies

A.J.A. Beukering, Bgen b.d.
H. Plenk, Lkol
L.H. Habraken, kol b.d.
L. Kuijpers, kol b.d.

Bestuur

Voorzitter

Hans Schulz
06 51440805
voorzitter@veteranenbent.nl

Secretaris

Henk Bouwknecht
06 36095639
secretaris@veteranenbent.nl

Penningmeester

Paul Hadewegg Scheffer †
06 53362992
penningmeester@veteranenbent.nl

Evenementen

Marc de Voogd
06 51732044
evenementen@veteranenbent.nl

Ledenwerving

Andre Leurs
06 28574901
ledenwerving@veteranenbent.nl

Zorg voor Veteranen en coördinator nuldlijnszorg

Saskia Ubels
06 14408341
nuldlijnszorg@veteranenbent.nl

Adviseur

Ger Achterhof
0591 620545

Redactie

Marc Souman
06 10940461
communicatie@veteranenbent.nl
Jeroen Hoeksels
06 28658214
pr@veteranenbent.nl
Inka Logister
redactie2@veteranenbent.nl

Frits van der Ley
06 505 10 323
f.ley@upcmail.nl
Michel Roest
0172 469 320
redactie@veteranenbent.nl

Redactieadres

Maatschapslaan 29
2404 CL Alphen a/d Rijn

Vereniging op internet

www.veteranenbent.nl
www.facebook.com/veterans B&T.nl

Regiment op internet

www.regimentbent.nl

Secretariaat en verzending

'Veterans B&T'
Postadres:
OTCLOG/Staf/Bureau Regimenten/Regiment B&T
MPC 53 A
Postbus 109
3769 ZJ Soesterberg

Contributie

Minimaal € 15,00 per jaar, te voldoen op ING,
IBAN Nummer: NL58INGB0002366552
BIC Nummer: INGBNL2A
t.n.v. Penningmeester Vereniging Veteranen Regiment
Bevoorradings- en Transporttroepen, (VVRB&T)
Soesterberg

Vormgeving en productie

DecaPrint, Alphen aan den Rijn

Inleverdata kopij en foto's

'Veterans B&T' verschijnt 4 x per jaar .
Voor het aanleveren van kopij en foto's gelden de volgende
data als deadline: Editie maart : 14 februari
Editie juni : 14 mei
Editie september : 14 augustus
Editie december : 14 november

Om het werk van de redactie te verlichten verzoeken wij uw
kopij DIGITAAL aan te leveren als zogenaamde "platte tekst".
Dat wil zeggen: zonder opmaak stijlen, verschillende letterty-
pes of kolom gebruik (1 pagina A4 is ongeveer 700 woorden).
Voor foto's: de kwaliteit van het materiaal moet voldoende
scherp zijn, derhalve zullen fotokopieën van afbeeldingen
niet direct worden geplaatst. Het eventueel inscannen van
beelden graag in overleg met de redactie. Mochten er hier-
over vragen zijn dan kunt u zich wenden tot de redactie.

Adreswijzigingen

U wordt verzocht adreswijzigingen en berichten van over-
lijden zo spoedig mogelijk digitaal door te geven aan de
secretaris, secretaris@veteranenbent.nl.

REDACTIONEEL

Het tweede nummer van Veterans B&T van dit jaar is een feit. We hebben als redactie weer hard gewerkt om dit nummer op of omstreeks de Veteranendag bij u af te leveren. Gelukkig waren de omstandigheden dit keer zo dat we als redactie weer eens fysiek bij elkaar konden komen. De bijna voltallige redactie, inclusief ons nieuwe teamlid Frits van der Ley, was in mei te gast bij de Nationale Veteranen Begraafplaats in Loenen. Ons nieuwe redactielid doet hier verslag van in zijn debuut. Fijn dat je het team komt ondersteunen Frits!! Als u benieuwd bent wie Frits is, kunt u meer over hem lezen in 'In the Spotlight'.

De Veteranendag gaat dit jaar helaas weer in een aangepaste vorm gevierd worden. Het zijn de creatieve geesten die ook dit jaar er weer voor zorgen dat zowel landelijk als plaatselijk, ondanks de beperkingen, een bijzondere invulling gegeven wordt aan deze dag. De redactie vindt het erg fijn als u uw ervaringen van deze dag met ons en alle leden wilt delen. Een leuke foto met een kort verslagje hierbij is al voldoende om te laten zien hoe we als veteranen van de B&T-ondanks dat we niet bij elkaar kunnen zijn- toch verbonden zijn met elkaar.

De komende maanden zullen voornamelijk in het teken staan van diverse herdenkingen. In juli wordt de val van Srebrenica herdacht en traditiegetrouw in augustus het einde van de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië. En uiteraard de jaarlijkse herdenking in Roermond voor alle Nederlandse militaire oorlogsslachtoffers vanaf de Tweede Wereldoorlog. Ik weet dat deze dagen bij veel mensen diepe indruk maakt. En aangezien deze herdenkingen mogelijk nog in aangepaste vorm zullen plaatsvinden, willen wij als redactie hier graag aandacht aan besteden. Mocht u bij een van deze herdenkingen aanwezig zijn, waar dan ook, nodigen we u graag uit dit met ons te delen.

In dit nummer wordt er weer een eenheid uitgelicht en dit keer is dat de Defensie Verkeers en Vervoers Organisatie (DVVO) die dit jaar 25 jaar bestaat. Jeroen sprak met de trotse commandant, kolonel Gert Dobben. Op de voorpagina een bijzondere foto van Regimentslid sld 1 Richie die de zwaartekracht tart, zoals niemand dat kan. Verder natuurlijk weer de column van Inka en in aanloop naar de Afghanistan-reünie treft u een indrukwekkend verhaal uit de verhalenbundel Afghanistan van Jasper Verstappen aan. Het Vetportret is dit keer een 'dubbelportret': Loek en Kris halen herinneringen op waaruit een heel bijzondere vriendschap is ontstaan. Tot slot natuurlijk weer een verhaal van onze huisschrijver Michiel die ons weer verast met een van zijn avonturen. De hele redactie wenst u een mooie zomer toe met vele mooie gedenkwaardige momenten en denkt u dan ook aan ons en deel uw herinnering.

Namens de redactie,
Marc Souman

Inhoudsopgave

onderwerp	pagina
Redactioneel	1
Van de voorzitter	2
In the spotlight	3
Uit Ingezonden	4
De belevenissen van een transportpeleton	6
Boekreview: Militaire ooggetuigen	11
VetPortret Loek Habraken en Kris van der Elst	12

In the Picture	16
Column: Een brug te ver?	17
Eenheid uitgelicht: DVVO	18
Uit eerbied voor onze veteranen	20
Een goed gesprek	24
In memoriam: Paul Hadewegg Scheffer	26
In memoriam	27
Agenda	28

VAN DE VOORZITTER

Vandaag hoor ik via het nieuws dat het kabinet heeft besloten de ingezette versoepelingen nog verder te gaan versnellen. Dat zou betekenen dat de meeste beperkende maatregelen worden opgeheven. Eerder deze week werd al bekend dat evenementen na 30 juni weer doorgang kunnen vinden zonder de 1,5 meter maatregel (mits bezoekers zijn gevaccineerd of getest).

Dat laatste was het bericht waar we ruim een jaar op hebben gewacht! Het betekent immers dat we de reünie Logistieke Operaties Afghanistan op 2 oktober a.s. door kunnen laten gaan. We hebben onmiddellijk de werkgroep uit zijn Corona-slaap gehaald en pakken de draad weer op. Ook zullen we gaan bespreken wat we nog meer kunnen organiseren in de tweede helft van dit jaar. Dat er weer plannen worden gemaakt merken we ook aan de andere berichtgeving in Veteranenland, iedereen maakt zich weer op voor het organiseren van activiteiten. Dat is immers ons bestaansrecht; elkaar ontmoeten en herinneringen ophalen en dat zonder 1,5 meter tussenruimte!

Waar ikzelf (en vast en zeker velen met mij) ook erg van kan genieten is dat het eindelijk mooi weer is geworden na een eindeloos lang durend, koud en verregend voorjaar. Nu ook

de vaccinatiecampagne op stoom is gekomen lijkt het allemaal een kwestie van tijd voordat alles weer 'normaler' wordt en we er weer op uit kunnen.

Hoe positief ook, al deze ontwikkelingen worden overschaduwd door het plotselinge overlijden op 20 mei van onze penningmeester Paul. Het droeve bericht kwam bij het bestuur binnen als een mokerslag die we niet aan hadden zien komen en heeft ons diep getroffen. Het is als mens ook maar moeilijk te bevatten dat je het ene moment met elkaar zit te vergaderen en kort daarna definitief afscheid moet nemen van een medebestuurslid, veteraan, een mooi mens en kameraad. Als bestuur zullen we verder moeten zonder Paul en zullen we zijn afwezigheid een plaatsje moeten geven. Ik hoop dat het 'In Memoriam' elders in dit blad daarbij een klein beetje kan helpen

Vanaf deze plaats wensen we Carolien en de kinderen nogmaals veel sterkte toe met dit enorme verlies.

Soldier On, en hopelijk tot snel.

Hans Schulz

IN THE SPOTLIGHT

Inka Logister-Proost

Naam: Frits van der Ley
Leeftijd: 53 jaar
Lid sinds: 2018
Missie: Bosnië, 1(NL) UN Support Command, Rotatie L1, 1994

Frits van der Ley komt onze redactie versterken, dus dat maakt nieuwsgierig: wie is Frits?!

Mogelijk kent u hem persoonlijk; via zijn dienstplicht in 1988 bleef hij voor Defensie werken bij het Dienstvak der Intendance, als instructeur algemeen.

In 1993 vroeg Frits aan zijn commandant wat 'dat Support Command in Bosnië' moest gaan voorstellen en meldde zich aan. In februari 1994 vertrok hij richting Bosnië, waar hij werkte bij de Sectie S1 en werd regelmatig ingezet als konvooi-commandant. Frits kijkt tevreden, maar ook met verwondering terug op zijn uitzending. "Ik vond het een leerzame periode; ik gaf tijdens de ritten leiding aan soms wel 30-32 chauffeurs, 14-16 voertuigen en vaak aangevuld met nog wat busjes met passagiers uit Split of Zagreb... Ik deed het toen zonder er veel bij na te denken. Je was ergens voor opgeleid. Echter, het geleerde (IK2-17) in de praktijk brengen... achteraf denk ik wel eens, jeetje, als 26-jarige verantwoording dragen voor al die mensen, hoe heb ik het gekund?!" Frits was één van de oprichters van 'Radio Support' en startte de ochtenden met zijn radioprogramma "Met Frits de lucht in". "Ik opende de dag om 6.00 uur en noemde de binnenkomende konvooien en de konvooien die weggingen, ik las dan van teletekst het nieuws uit Nederland voor, vertelde de plaatselijke (Lucavaz) en Nederlandse weersvoorspelling en draaide natuurlijk tussendoor veel muziek. Erg leuk was dat om te doen!"

In 1996 verliet Frits de dienst, werd logistiek manager in de kunststof branche en completeerde hij zijn logistieke kennis en ervaring door de studie logistiek- management te volgen. Sinds 2013 is hij met LevadaPlastics zelfstandig ondernemer, gespecialiseerd in levering van kleurmasterbatches en grondstoffen voor de kunststofverwerkende industrie. Kunststof tuinmeubels, doe-het-zelf-producten, maar ook kratten voor de land- en tuinbouwindustrie. Twee jaar geleden deed hij de training Mediation. Toen hij daarmee klaar was, brak een half jaar later de coronapandemie uit. Met vijf andere medecursisten/ondernemers richtte hij 'Ondernemerskracht.nu' op. "We zagen hoe ondernemers het moeilijk kregen en ondernemingen omvielen. We vormen een landelijk samenwerkingsplatform dat andere ondernemers in deze moeilijke tijd wil ondersteunen. We wonen alle zes in verschillende regio's van Nederland en zijn geografisch goed

verdeeld. Belangrijk is dat gedupeerden in gesprek komen met stakeholders en andere sleutelpersonen. We richten ons op de coronatijd en hoe het daarna gaat, zien we dan wel weer. Het is een non-profit initiatief; ik vind het belangrijk om mensen te helpen."

Frits neemt het sociaalmaatschappelijk belang serieus en zet zich graag belangeloos in voor de regio Apeldoorn. Hij was bestuurslid Jeugdzaken bij csv Apeldoorn, waar hij zich twee bestuurstermijnen heeft ingezet voor de jeugd en overige beleidszaken. Onlangs is hij begonnen bij het 'Sport- en Beweegakkoord Apeldoorn', waar hij zich gaat inzetten voor het verbinden, de zichtbaarheid en promotie van het sporten en bewegen in Apeldoorn. De laatste drie jaar was hij vicevoorzitter van de VVD Apeldoorn en sinds kort is hij fractievertegenwoordiger voor dezelfde partij. Momenteel is hij ook bestuurslid bij de Sportraad Apeldoorn.

In 2019 reageerde hij op een vacature voor vrijwilliger *Nazorg actief dienende militairen*, ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen het Regiment B&T en de VVRB&T. Samen met Ed O'Brien (ooit zijn CSM bij 113 Algbevoegdheid begin jaren '90), zet hij zich in voor actief dienende B&T veteranen: B&TCo, 11 Bevoegdheid AASLT en de eenheden DVVO, OTCLOG en OTCRIJ. Iedere dinsdag houden ze open spreekuur van 13.00 tot 15.00 uur op de Generaal-majoor Kootkazerne. Desgewenst zijn ze ook op andere locaties te consulteren. Ed en Frits zitten niet in de nuldelijnszorg. "We hangen niet de psychologen uit, maar fungeren als vraagbaak voor allerlei veteranenzaken en kunnen de weg wijzen in het veteranen zorglandschap".

Hoe doet Frits dat toch... heeft hij 48 uur in een dag?!" "Nee joh, ook ik heb 24 uur waarvan ik er 7 slaap, de onderneming gaat voor en ik wil tijd overhouden voor een sociaal leven. En weet je wat het is? Het zijn allemaal activiteiten die energie geven! En niets heerlijker dan de dag te eindigen op de bank, samen een glas wijn te drinken en gezellig kletsen...".

UIT-INGEZONDEN

VIER NEDERLANDSE VETERANENDAG THUIS, VOOR DE BUIS

Keur aan artiesten doen mee

Hoe de Veteranendag op 26 juni eruit komt te zien, is inmiddels duidelijk. Ondanks de te verwachten versoepelingen, organiseert het Nationaal Comité Veteranendag alleen een aangepast programma. Dat betekent geen nationaal defilé voor Z.M. de Koning, geen openbare medaille-uitreiking en geen publieke bijeenkomst op het Malieveld. Nederland viert Veteranendag op afstand, thuis voor de buis. Dat kan door het volgen van de tv-uitzending op 26 juni, live vanuit Den Haag. De uitzending start op NPO2 om 12.35 uur vanuit de Koninklijke Schouwburg door de NOS.

Koninklijke Schouwburg Den Haag: plechtige start

Net als in 2020 wordt een openingsceremonie georganiseerd, nu in de Koninklijke Schouwburg, met bijzondere verhalen van vier veteranen, speciaal gearrangeerde muziek, gespeeld door de Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso' en ondersteund door Stef Bos, Claudia de Breij en Snelle. Het aantal gasten dat aanwezig mag zijn, wordt later bepaald door de gemeente Den Haag. Het kan zijn dat dit er – net als vorig jaar – niet meer mogen zijn dan dertig, maar we hopen op meer. De NOS zendt dit programma live uit op NPO2 vanaf 12.35 – 14.00 uur.

Malieveld: Ode aan onze Veteranen – een muzikaal eerbetoon

Nieuw is dit jaar het programma waarin veteranenverhalen en muziek centraal staan, genoemd: 'Ode aan onze Veteranen'. Omroep Max besteedt, in dit nieuwe programma Ode aan onze Veteranen, aandacht aan vijf van deze veteranen. Het gaat om mensen van 30 tot 98 jaar oud. Ook een echtpaar behoort tot deze groep, ze zijn allebei veteraan. In een bijzonder programma worden de veteranen door bekende artiesten toegezongen. Onder anderen Marcel Veenendaal (Di-rect), Elske DeWall, de 3JS, Trijntje Oosterhuis en Yosina Roemajouw zijn aanwezig. Samen met het Orkest van de Koninklijke Luchtmacht en gepresenteerd door Carrie ten Napel, brengen zij een muzikale ode aan alle Nederlandse veteranen. Ode aan onze Veteranen wordt zondag 4 juli om 18.10 uur uitgezonden bij Omroep MAX op NPO 1.

Malieveld Online

Tussen deze twee programma's in wordt een online-programma gepresenteerd vanuit de studio Malieveld. Dit speciaal voor de berichtgeving op FB en Insta en gericht op veteranenthema's.

www.veteranendag.nl

Afghaanse tolken naar Nederland

Het kabinet spant zich extra in om Afghaanse tolken en hun gezinnen naar Nederland te halen. Uiteraard moeten ze aan de eisen voldoen en zelf willen, maar in dat geval kunnen ze hier de asielprocedure doorlopen. Defensie heeft de capaciteit om de eisen te beoordelen vergroot en betreft nu ook veteranen bij de check. Dit schrijven de ministers Ank Bijleveld-Schouten en Sigrid Kaag (Buitenlandse Zaken) vandaag aan de Kamer in reactie op het debat 'Afghaanse tolken' van 2 juni 2021.

Een andere wijziging is dat tolken niet meer worden doorverwezen naar een ander coalitieland, ook al hebben zij daar langdurig voor gewerkt. Het is voldoende om voor Nederland te zijn ingezet. De ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken hebben de afgelopen week met een

groot aantal coalitielanden contact opgenomen. Het doel was te zien welke procedures landen als Duitsland en de Verenigde Staten hanteren. De rondgang is gebruikt om te bekijken hoe de procedure is te versnellen.

Proces stroomlijnen

De afgelopen maanden hebben de ministeries van Defensie, Buitenlandse Zaken en Justitie en Veiligheid (IND) het proces al gestroomlijnd. Zo begeleidt de ambassade in Kaboel de aanvragers inmiddels actief.

Daarnaast is de ambassade in Kaboel in gesprek met een organisatie die in Afghanistan decentraal de fysieke controle van de identiteitsdocumenten kan doen. Dan hoeven aanvragers nog slechts 1 keer naar Kaboel te reizen: om het visum op te halen en uit te reizen.

Afghanistan-veteranen

Ook is inmiddels een Afghanistan-veteraan toegevoegd aan het team dat zich bezighoudt met de 'procedure Afghaanse tolken'. Die legt contact met Afghaanse vertalers en Nederlandse veteranen. Zij kunnen tolken die nog geen verzoek hebben ingediend actief informeren over de mogelijkheden.

Overigens zijn sinds het debat van 2 juni 6 tolken met hun gezin aangekomen in Nederland. Het totaal aantal tolken dat tot nu toe met hun gezin in Nederland is aangekomen komt daarmee op 74.

www.defensie.nl

GOED NIEUWS! DE NATIONALE TAPTOE 2021 GAAT DOOR!
Van 19 t/m 29 augustus 2021 | Nationale Militair Museum Soesterberg.
Voor meer informatie bezoek onze website www.nationaletaptoe.nl

DE BELEVENISSEN VAN EEN TRANSPORTPELTON ONDER DE AFGHAANSE ZON

Wanneer iemand ons had verteld wat wij allemaal gingen meemaken dan hadden we ons hoofd geschud en diegene voor gek verklaard. Dat ging nooit gebeuren! Toch is het ons overkomen en hebben sommige van ons een hoge prijs betaald voor onze inzet. Het monster genaamd PTSS is genadeloos en maakt geen onderscheid.

Jasper Verstappen

Zicht richting OP II en RUN OP II op de ochtend van het vertrek naar FOB Wilson. Foto is van voor de tweede aanval. Achter de WLS staat o.a. de HERBEVO Munitie te wachten op verdeling.

Toen bekend werd dat Nederland zou gaan deelnemen aan de missie in Afghanistan werd het voor ons al snel duidelijk dat wij ingezet zouden worden. Wie zijn wij? Dat waren de collega's van het Bevoorrading en Transportdetachment van 210 Transportcompagnie (B&Tdet 210 Tcie) uit Havelte. Mijn peloton zou grotendeels meegaan met de missie International Security Assistance Force, Task Force Uruzgan 1 (ISAF-TFU 1) 2006.

Vanwege het personeelsplafond voor deze missie kon in principe niet iedereen mee maar uiteindelijk zijn de meeste alsnog opgevoerd en ingezet. Niet iedereen was enthousiast over de komende missie en dat was best begrijpelijk. Afghanistan was veel negatief in het nieuws. Voor één collega was de komende missie een brug te ver. Hij besloot om te weigeren en werd hierdoor de eerste dienstweigeraar in tijden. De meeste respecteerde zijn keuze en gingen verder met de voorbereidingen of hadden hun eigen zorgen. Gelukkig voor mij en de Commandant van het B&Tdet werd de verantwoordelijkheid voor de dienstweigeraar overgenomen door de Bataljonsstaf. Uiteindelijk vond de rechtszaak plaats tijdens onze uitzending en werden wij er niet mee lastig gevallen. Dat was zeer prettig want een rechtszaak kost veel tijd en er was veel media aandacht. Ik geloof niet dat anno 2017, wij persoonlijk door de media met rust waren gelaten. Behalve het feit dat we niet iedereen mee konden nemen, werden we voor de uitzending ook nog eens verdeeld over twee locaties. Mijn peloton zou verdeeld worden over het Joint Support Detachment (JSD) te Kandahar (KAF) en het Logistic Support Detachment (LSD) te Tarin Kowt (TK). We werden op KAF en TK ingezet voor alle mogelijke organieke logistieke taken die je maar kon bedenken. Transport van personeel en materieel, beheer van de klassen 1/5 en werden daarnaast regelmatig verrast met geheel nieuwe taken. Taken waarvoor we vaak niet waren opgeleid. Eén van de taken waarvoor we wel waren opgeleid, was het uitvoeren van verplaatsingen.

Vanuit TK was mijn peloton belast met de uitvoering van de konvoien tussen TK en KAF. Wij waren vanwege deze taak uitgebreid met extra capaciteit zoals trekker opleggers (TROPKO's), een PATRIA Gewondentransport (GWT) maar nog belangrijker het bijbehorende opgeleide personeel.

De missie kende een vliegende start. De ene helft van mijn peloton zou als rijder/ chauffeur een konvoi rijden van KAF naar TK en de andere helft zou met helikopters (CHINOOK's) naar TK vliegen. De mannen en vrouwen in de CHINOOK hadden een onvergetelijke vlucht. Het was een operationele vlucht waarbij de piloot de contouren van het landschap volgde en ondertussen flares afschoot. Ook de boordschutters lieten regelmatig een vuursalvo horen. Een vlucht die voor een aantal collega's mooie foto's opleverde en voor een enkeling een helm vol met kots. Ook voor de mannen en vrouwen in het konvoi was het een onvergetelijke rit. Nog niet zo lang geleden was een Nederlands konvoi door meerdere schutters beschoten. Gedurende onze rit werd er ook regelmatig een schot gelost maar dit keer alleen door onze force protection (FP). Het was geen gemakkelijk konvoi. Voor de meeste van ons was het voor de eerste keer een operationeel konvoi tijdens een missie en ook nog eens met gepantserde WLS'n.

We deden ontzettend veel indrukken op maar we konden het ons niet veroorloven om te verslappen. De eerst volgende keer moesten we een konvoi uitvoeren zonder onze voorgangers maar met de andere helft van ons peloton. Maar dat was niet alles. Om het geheel nog spannender te maken zouden we het volgende konvoi gaan uitvoeren met een geheel onbekende FP. Het was tijdens de voorbereiding namelijk niet mogelijk geweest om met onze FP van de Luchtmobiele Brigade/ 12de C-Cie te oefenen. Achteraf gezien was de samenwerking met de FP geweldig en we hebben veel van elkaar mogen en kunnen leren. Maar ieder uitgevoerde konvoi kende wel een paar bijzonderheden zoals een nachtelijke medische

evacuatie, voertuigen die niet meer inzetbaar waren, lekke banden op de meest onveilige locaties, een pantserhouwitzer PzH 2000 die zelfstandig rijdend deelneemt aan het konvooi of uitgebrande/smeulende jingle trucks met Nederlands materiaal. En dit alles werd afgewisseld met vergezichten over een Bijbels landschap met links en rechts een dust devil. Eind augustus kreeg de FP te horen dat zij voorlopig geen konvooien meer zou begeleiden want zij kregen een andere taak. Zij moesten een Canadese base genaamd Forward Operating Base MARTELLO (FOB MARTELLO) overnemen en bezet houden voor tenminste twee weken en rekening houden met een maand. De Canadese eenheid kon hierdoor ingezet worden voor gevechten in de buurt van KAF. In het Panjwayi District en Zhari District werd flink gevochten met de Taliban en er was behoefte aan extra troepen.

Tijdens de operationele planningssessies over de overname van FOB MARTELLO kwam de logistieke ondersteuning als probleem naar voren. Dit werd opgelost door een aantal personen met voertuigen en voorraden mee te geven. Ons tijdelijke postadres zou worden Shah Wali Kot District, FOB MARTELLO en deze was strategisch gelegen aan de weg tussen TK en KAF. We hadden slechts enkele dagen om alles voor te bereiden. Hierbij moesten we rekening houden met een mogelijke inzet van één maand op MARTELLO. We kregen van alle betrokken commandanten de vrije hand om voorraden te verzamelen en te beladen want niemand kon ons vertellen wat we mee moesten nemen. Dus verzonnen we het zelf. Zo lang het maar paste in twee SCANIA Wissellaadsysteem (WLS) met aanhanger. Dit betekende het einde van alle samenladingsverboden want het moest gewoon mee. Behalve grote hoeveelheden munitie, onderhoudsmiddelen, voedsel en water, namen we ook CADI mee. Tussen de bedrijven door had ik C-LSD zo gek/enthousiast gekregen om de CADI regeling toe te staan. Oftewel, we namen voor een klein vermogen aan sigaretten, snoep en frisdrank mee want op MARTELLO was niets. Uiteindelijk hadden we nog meer van dit soort zaken nodig zoals zeep en scheermessen want een infanterist kan veel meenemen in zijn rugzak maar niet voor een maand.

Toen we de eerste keer de gratis CADI uitreikte was iedereen verbaasd, blij verrast en binnen twee weken verwend/verpest. Achteraf gezien hadden we goed beladen want in de gehele maand hebben we zelden misgegrepen. Maar dat was ook dankzij de Canadese voorraden die op de base aanwezig waren. Er waren twee Canadese Korporaals (Kpl's) achtergebleven om als Canadees vertegenwoordiger/huismeester op te treden. Aangezien het logistiekelingen waren, werden ze aan mij toebedeeld. Hierdoor kregen we dus ook toegang tot hun voorraden. Deze twee Kpl's hadden samen meer gevechtservaring dan alle Nederlandse militairen op MARTELLO bij elkaar opgeteld en dankzij één van hen kunnen een aantal van ons het nog navertellen. Na een nachtelijke verplaatsing en met zweet in onze handen kwamen we veilig aan op FOB MARTELLO. Je had met onze zorgvuldig samengestelde lading niet in een vuurgevecht willen belanden!

De eerste week op de base was erg leuk. Iedereen was druk met het ontdekken van de base, het verbeteren van de

opstellingen, inschieten van de zware wapens en het lopen van patrouilles. Behalve het uitvoeren van base logistiek werden wij overal bij betrokken zoals het lopen van patrouilles en het houden van de wacht.

Iedereen had het dus goed naar zijn of haar zin maar de stemming zou al snel omslaan. Een aantal gebeurtenissen waren hiervan de oorzaak. De Canadese eenheid van MARTELLO moest langer blijven vechten want er was een Canadese eenheid gedecimeerd door een blue on blue incident met een Amerikaanse A10 Thunderbolt. Ook één van mijn Canadese Kpl's mocht zich gaan melden aan het front en werd opgehaald met een helikopter. Maar op 05 september sloeg de stemming pas echt om. Tijdens de avondschemer brak de hel los. Vanuit alle kanten vlogen de kogels en granaten ons om de oren. De Taliban had de aanval

Plattegrond van FOB MARTELLO (nagetekend op de dag van aankomst).

goed voorbereid want ze wist precies waar ze haar vuur moest leggen. De mortiersectie kon geen kant op en de YPR'n konden niet meteen vuur uitbrengen want de bemanning moest dekking zoeken voor het inkomende vuur. Uiteindelijk zijn een aantal mannen met ware doodsverachting/heldenmoed naar de mortier opstelling en YPR'n gerend en hebben vuur uitgebracht op de Taliban of op haar mogelijke opstellingen. Dit tegenvuur deed het gevecht langzaam in ons voordeel kantelen maar we zaten echt te wachten op luchtsteun. Ondertussen was ikzelf al door het oog van de naald gekropen want een ricochet sloeg op enkele centimeters boven mijn hoofd in. Best bizar om die lichtspoorkogel op je af zien te komen en weten dat je niet verder de grond in kunt. De ene helft van mijn mannen had dekking gezocht in het legeringsgebied dat vlakbij de achterpoort was. Vanuit de dekking hielden ze met de MAG de achterpoort en een gedeelte van de zijkant van het kamp onder schot. Zij wisten namelijk niet of de Taliban daar zou gaan doorbreken want bij de achterpoort werd door de Taliban flink gevochten met de Luchtmobiele infanterie en Genie. Tevens gaven mijn

mannen vanaf hier dekking aan de infanterie die vanuit het legeringsgebied naar haar eigen hoger gelegen opstellingen rende. De andere helft van mijn mannen bevond zich in het logistieke gebied. Niet een erg gezonde plek om te verblijven wanneer je wordt beschoten want in ons logistieke gebied lag de zeer explosieve munitievoorraad en een kleine 20.000 liter brandstof. Wegwezen dus! Mijn Canadese Kpl verzamelde de mannen en bracht ze via een redelijk veilige kruip/sluip route naar de iets veiligere CP locatie vanaf waar wij (alle logistiekelingen) als ersatz infanterie ingezet konden worden. Uiteindelijk kwam er luchtsteun van een B1, F15's en F18's en er werden een paar bommen gegooid. Ondertussen waren de APACHES gearriveerd en vanaf toen werd het snel rustig. Volgens onze waarnemingen had de Taliban die nacht een gevoelige nederlaag geleden.

We schatten in dat zij met ongeveer 130 man de aanval hadden ingezet en buiten de FOB lagen ongeveer een dertigtal gesneuvelde talibanstrijders. Zij werden diezelfde nacht nog door de Taliban weggehaald om begraven te worden. Kort nadat alles weer rustig was geworden, begonnen we met de herbevoorrading van de posten en het leveren van materiaal om de posten nog beter te beveiligen tegen vijandelijk vuur.

N.a.v. de aanval werden er die nacht nog een tweetal extra posten gebouwd en bemand. Hierdoor zijn een aantal van mijn mannen onder bevel gesteld op een dergelijke post en draaide zij mee in de beveiliging. Na een inventarisatie van alle posten bleken we geen (zichtbare) gewonden en er was slechts minimale materiele schade. 's Nachts ontving ik het bericht dat ik twee TROPACO's met volledige bemanning moest afstaan voor een inzet aan het front in het Zhari District, te weten FOB WILSON. In de ochtend zou er een konvooi langskomen om voorraden af te geven en aansluitend zouden zij met mijn TROPACO's doorrijden naar KAF. Tijd om over de aanval na te praten was er niet en de volgende ochtend was er ook geen tijd om afscheid te nemen.

Toen het konvooi bijna klaar was voor het vertrek richting KAF lanceerde de Taliban nog een aanval op MARTELLO. Deze aanval duurde niet erg lang en al snel hadden we de boel weer onder controle. Ditmaal lagen er geen gesneuvelden in de directe omgeving van de FOB. Wederom hadden wij geen zichtbare gewonden of grote materiële schade.

Hoeveel beschermengeltjes zaten er in onze voorraad? Nadat het konvooi was vertrokken begonnen we wederom met de herbevoorrading, het aanbrengen van mogelijke verbeteringen en het inventariseren van de persoonlijke en materiele schade. Binnen enkele dagen kwamen we er achter dat er tenminste 4 mannen met PTSS klachten waren waaronder één van mijn mannen.

De rest van de maand was verre van saai. Er gebeurde voldoende binnen en buiten het kamp. Ik zal er een aantal benoemen. Tweemaal daags lag iedereen, voor meerdere uren, gevechtsbereidheid hoog in de opstellingen te wachten op een aanval van de Taliban! Er werd geprobeerd om met behulp van explosieven nieuwe opstellingen te maken in de Afghaanse rotsbodem. Dit ging gepaard met enorme explosies maar leidde vaak tot een knikkerpotje. Wij als niet luchtmobiele logistiekelingen leerden in de praktijk het laden en lossen van een CHINOOK. Omdat MARTELLO een HOT LANDINGZONE was, bleef de helikopter boven de grond hangen en werd de lading via de klep naar buiten gedrukt. We kregen de kans om te leren schieten met de diverse wapens van de infanterie want dat kon bij een volgende aanval wel eens handig zijn. Op een dag stonden er een aantal Amerikaanse militairen aan de poort. Zij maakte deel uit van een klein konvooi dat enige kilometers ten zuiden van ons was gestrand. Een vrachtwagen met aanhanger was kapot gegaan en die konden ze ter plekke niet repareren of afslepen. Of wij ze konden helpen? De YPR'n, MB's of een Canadese NYALA waren geen optie om de boel af te slepen. Of het met een WLS kon? Natuurlijk kunnen wij dat en wij hebben nog een voordeel, wij zijn gepantserd. Vanwege onze bepantsering waren wij ook nog een welkome aanvulling op een aantal WHAT IFF scenario's behorende bij beschietingen en gevechten. Na een korte voorbereiding reden we met twee WLS'n, twee MB's en de NYALA achter de Amerikanen aan. De locatie van het konvooi had voor- en nadelen. Het was een groot voordeel dat de weg vrij simpel was af te sluiten voor het overige verkeer omdat het rotsachtige zijterrein hoger lag dan de weg. Snel voor en achter het konvooi de weg afzetten en niemand kon er langs. Het hoger liggende zijterrein was helaas ook zeer gevaarlijk omdat je vanaf dit terreindeel vrij simpel en ongezien het konvooi kon aanvallen.

Gelukkig voor ons was er tussen het konvooi enige ruimte om alle voertuigen te keren en het voertuig/aanhanger aan te koppelen. Het was vrij simpel om het voertuig en de aanhanger te bergen want de Amerikanen hadden zelf al wat voorbereidingen getroffen. Nadat alles was aangekoppeld en wij gereed waren voor vertrek, werd de situatie toch even anders. Met een luide knal sloeg er op 50 meter afstand van ons een 107 mm raket in. Gelukkig was dit in het hoger gelegen zijterrein en ook nog eens in soort van gat. Meteen werden er opstellingen betrokken om de mogelijke aanval af te slaan. Twee van mijn mannen namen vanuit de WLS bovenluiks waar en de twee chauffeurs bleven achter het stuur. Ikzelf was de WLS uitgesprongen om vanuit het hoger gelegen zijterrein waar te nemen. Er werd niet geschoten en er sloegen niet meer raketten in. We kregen daarom het sein om zo snel mogelijk terug te verplaatsen naar het veiligere MARTELLO.

Alle chauffeurs vloerde het gaspedaal en we stoven weg naar MARTELLO. De Afghanen vol verbazing achterlatend. We hadden niet langer moeten wachten want over de cabine van mijn WLS vlogen gebroederlijk een drietal 107 mm raketten. Deze raketten ontploften een eind achter ons maar vormden geen gevaar. Omdat degene die bovenluiks stond de raketten op zich af had zien komen wilde hij benedenluiks komen. Dit probeerde hij al vloekend en tierend maar het lukte hem niet omdat hij vast zat door zijn wapenriem. Het beeld van de inkomende raketten was iets te veel van het goede. Bij terugkomst op MARTELLO moest hij eerst zijn onderbroek wisselen. Uiteindelijk was iedereen veilig op MARTELLO en hielden we een debriefing. Met alles en iedereen was het goed en we hadden wederom geen schade. Ondertussen lag de Sergeant-Majoor Onderhoud Diagnosticus (SMOD) al onder de kapotte Amerikaanse vrachtwagen om te kijken of hij iets kon betekenen. De SMOD kreeg het natuurlijk voor elkaar om de vrachtwagen te repareren. De Amerikanen verlieten MARTELLO en gingen verder met hun opdracht. Toen ik met mijn eigen mannen bij elkaar zat en onze belevenissen met de andere te delen konden zij het niet laten om een opmerking te maken over de klusjes die ik aanging. Als we met jou op pad zijn worden we altijd beschoten! Ze wilde wel terug naar het veilige TK. Tja, daar hadden ze wel gelijk in. Het was ook niet de laatste keer dat we werden beschoten en met de veiligheid in TK zou het ook nog gaan tegenvallen.

In diezelfde maand (september 2006) werd er in de omgeving van (Kandahar) KAF, het Zhari District, flink gevochten met de Taliban. Het waren door de Taliban goed voorbereide gevechten vanuit verstedelijkt gebied met loopgraven en tunnels. Een groot gedeelte van de Nederlandse troepen in Afghanistan viel onder het commando van Regional Command South (RC-5). Maar in eerste aanleg namen de Nederlanders niet deel aan de gevechten in het Zhari District. Uiteindelijk werd toch besloten om eenheden vanuit Tarin Kowt (TK) en KAF te leveren. Nederland stuurde onder andere een infanterie eenheid en artillerie in de vorm van een PANTZERHAUBITZE 2000NLD (PzH). Een gedeelte van deze eenheden kwam terecht op Forward Operating Base WILSON (FOB WILSON). FOB WILSON lag bijna aan het front want je kon de gevechten met het blote oog zien. De afstand tussen de base en de gevechten was namelijk nog geen kilometer. Je kon ons uitgaande artillerievuur zien inslaan en zag de helikopters en vliegtuigen duiken voor hun aanval om vervolgens hun dodelijke lading af te geven. Voor de opvoer van de PzH en de bijbehorende munitie was logistieke capaciteit benodigd. Vanuit KAF werden de WisselLaadSystemen (WLS) geleverd en vanaf FOB MARTELLO kwamen de trekker opleggers (TROPACO's). De bemanning van de TROPACO's was inmiddels wel wat gewend want zij hadden beide aanvallen op FOB MARTELLO meegemaakt. Op FOB WILSON was nauwelijks plek voor de nieuwe eenheden, de PzH kon nog wel op het kamp maar de rest moest buiten het kamp bivakkeren. Een aantal Afgaanse militairen zou ons helpen met de beveiliging. Dat waren zeer relaxte lui maar dat kwam vermoedelijk ook omdat ze constant wiet rookte. Uiteindelijk was iedereen gesetteld en werden er met

de bemanning van de PzH afspraken gemaakt. Er was genoeg te zien en te doen voor mijn mannen. Ter illustratie de twee volgende voorbeelden. De logistieke op en afvoer tussen de FOB en KAF werd door diverse eenheden/landen verzorgd. De Nederlandse logistieke opvoer kon alleen uitgevoerd worden met behulp van buitenlandse eenheden want er waren niet voldoende Nederlandse troepen en middelen beschikbaar.

De Amerikanen en Canadezen droegen dan zorg voor de force protection. Dat waren spannende ritten want er was sprake van andere drills, communicatiemiddelen, geen Nederlandse jammers en de Engelse taal met af en toe een klein accent wat er voor zorgde dat je goed moest luisteren naar wat er gezegd werd. Het tweede voorbeeld was het verzoek om met een TROPACO een graafmachine aan het front te bergen. Deze gepantserde graafmachine was bij het vernietigen van de Taliban tunnels op een Improvised Explosive Device (IED) gereden. Het was niet meer inzetbaar maar moest wel geborgd worden. Natuurlijk gingen we helpen maar die graafmachine stond aan het front en er lagen vermoedelijk nog meer IED's. Ter bescherming ging er een Amerikaanse eenheid mee. Via diverse omwegen en na het doorschrijden van eigen troepen bereikte ze het voertuig. Met enige creativiteit en geluk wisten ze de machine te bergen en af te leveren op FOB WILSON. Klinkt als een normale dag voor een chauffeur van 140 Zwaar Transportcompagnie.... Uiteindelijk houden de gevechten op en ging alles terug naar KAF. Op KAF moest de bemanning van de TROPACO's wachten op het eerst volgende konvooi naar TK. Dat konvooi was weer afhankelijk van het beëindigen van de inzet op FOB MARTELLO waardoor er FP beschikbaar kwam. Werd ons enige rust gegund door de Taliban? Nee hoor. De mannen op KAF konden een aantal keren naar het bunker rennen omdat er 107 mm raketten insloegen. Ook in TK bleef het niet rustig. Kort nadat wij terug kwamen van FOB MARTELLO op het “ veilige TK” vielen de eerste 107 mm raketten rondom onze legeringstenten. Enkele dagen nadat de eenheid van FOB MARTELLO op TK was, werd het eerst volgende konvooi voorbereid en uitgevoerd. Een opdracht waardoor mijn eenheid weer compleet zou worden en ik iedereen weer eens in de ogen kon kijken. Dat was wel nodig want een enkeling was n.a.v. de avonturen op MARTELLO al onder behandeling van een psycholoog.

Ik heb de belevenissen van mijn transportpeloton opgeschreven om de inzet van deze dappere mannen en vrouwen te eren. Dit verhaal is tot stand gekomen dankzij de informatie en foto's van mijn mannen en vrouwen van het transportpeloton. Dank daarvoor. Tot slot heeft deze informatie bijgedragen aan de toekenning van het vaandelopschrift “Zuid-Afghanistan 2006-2011”.

Jasper Verstappen

BOEKREVIEW

MILITAIRE OOGGETUIGEN

75 JAAR BEVRIJD: HERINNERINGEN AAN STRIJD EN ONVRIJHEID IN EUROPA EN AZIË

Boekreview door Arnaud Melenhorst*

Jaarlijks worden in april en mei nieuwe en reeds uitgegeven boeken over de Tweede Wereldoorlog onder de aandacht gebracht. Dit boek is daarop geen uitzondering. Het eerste exemplaar werd in oktober 2020 aangeboden aan de Minister van Defensie. Het is het tweede boek met als titel ‘Militaire ooggetuigen’. (Het eerste boek uit 2015 ging over ooggetuigen van de strijd in mei 1940, Gielt Algra)

De schrijvers van dit boek zijn Jeffrey van Woensel en Marjolein van der Werf. Zij zijn beide historici van het Kennis- en Onderzoekscentrum van het Veteraneninstituut. In het boek worden verhalen van ooggetuigen van de strijd in Europa en Azië gedurende de Tweede Wereldoorlog in de jaren 1944-1945 vastgelegd. Hiervoor werden interviews uit de verhalencollectie Nederlandse Veteranen van het instituut gebruikt. Van Woensel was ook co-auteur van het boek ‘In dienst van de troep’, de geschiedschrijving van bevoorrading en transport bij de Koninklijke Landmacht.

‘Militaire ooggetuigen - 75 Jaar bevrijd’ is een ‘afgerond’ boek. Na een woord vooraf - dat een goed inzicht geeft over de achtergrond van het boek - volgt een inleiding en kort overzicht van de Tweede Wereldoorlog. De schrijvers hebben het boek vervolgens ingedeeld in twee delen. Het eerste deel gaat over gebeurtenissen in Europa en het tweede deel beschrijft ervaringen in Zuidoost-Azië en Japan. In het ‘Epiloog’ staan nog zaken als persoonlijke relaties, inzet bij ander conflicten, loopbanen en verwerking. Wat het boek afmaakt is het uitgebreide bronnenoverzicht en de afkortingenlijst. Het boek leest gemakkelijk, heeft veel - vaak nog niet eerder gepubliceerde - afbeeldingen en heeft een prettige indeling met in het oog springende citaten.

De kern van het boek zijn de ooggetuigenverslagen: korte en prettig leesbare hoofdstukken over de bezetting, oorlog en bevrijding door de ogen van hen die de strijd hebben meegemaakt. Het is dus de ervaring van de individu en geen historisch verslag van een periode, eenheid, veldslag of strijdtoneel. De ooggetuigen zijn in 1944 – 1945 betrokken geweest bij de bevrijding, als verzetsstrijder, als militair of als krijgsgevangene in Europa of in Azië. Deze verhalen geven een heel persoonlijk beeld van de individuele, vaak heftige en soms traumatiserende ervaring.

Een drietal zaken maakt dit een bijzonder boek. Als eerste de

verhalen van Poolse militairen. Gedurende mijn tijd op de KMA kwamen wij regelmatig langs het Pools militair Ereveld. Dat ook veel Polen betrokken waren bij de bevrijding van Nederland (West-Brabant en bij Arnhem tijdens Market-Garden) was bij velen - ook bij mij toen - niet bekend. Veel Polen zijn in Nederland achtergebleven op de Erevelden en er zijn ook die in Nederland hun tweede vaderland vonden en hun verhaal wordt in dit boek verteld.

De inzet van Surinaamse militairen gedurende WO II, met name tijdens de bevrijding van Nederlands-Indië, is een onderbelicht aspect en wordt met hun verhaal in dit boek recht gedaan. Als laatste is de erg instabiele situatie in Nederlands-Indië na de Japanse capitulatie door de Indonesische opstand. De verhalen van de krijgsgevangen (KNIL)-militairen in Zuidoost-Azië en Japan geven de onzekerheid weer over hun familie en het land waarin deze verkeerden. Vele KNIL-militairen werden na hun bevrijding uit de Japanse krijgsgevangenkampen vrijwel onmiddellijk ingezet om have en goed te verdedigen, zonder ook maar enige vorm van ‘rest and recuperation’.

Ik heb al veel boeken gelezen over de Tweede Wereldoorlog, maar dit boek - samen met de eerdere uitgave over de strijd in mei 1940 - opende een andere dimensie. Het is alsof je tijdens een bijeenkomst bij deze veteranen aan de tafel komt te zitten en naar de verhalen mag luisteren die ze elkaar vertellen. Het is een heel mooi boek en ik kan het elke veteraan die zijn militair historische horizon wil verbreden, aanbevelen.

Boekgegevens:

Militaire Ooggetuigen. 75 jaar bevrijd: Herinneringen aan strijd en onvrijheid in Europa en Azië | Jeffrey van Woensel & Marjolein van der Werf | 2021 | Flying Pencil | 9789081870290

Meer informatie is te vinden op de volgende internetsite: www.nlveteraneninstituut.nl/ militaire-ooggetuigen-75-jaar-bevrijd/

*Arnaud Melenhorst is geboren en getogen in en rond Nijmegen en daardoor opgegroeid tussen militair historische gebeurtenissen, objecten en herdenkingsmo(nu)menten uit de Tweede Wereldoorlog. Hij las boeken over dit onderwerp en bezocht plekken waar in de meidagen van 1940, september 1944 en winter/voorjaar 1945 gevechten rondom Nijmegen werden gevoerd. Al lezende werd zijn belangstelling voor de Tweede Wereldoorlog groter en werd zijn interessegebied ruimer. Dit door hem besproken boek past in dit geheel. Arnaud is veteraan door zijn uitzendingen KFOR (1999), SFOR (2002) en ISAF (2009-2010).

dubbel VETPORTRET Loek Habraken & Kris van der Elst

Marc Souman

Voor dit Vetportret koers ik naar het Heraclesstadion in Almelo waar ik dit keer een heel bijzonder interview heb voor een iets ander Vetportret dan u en ik gewend zijn, namelijk een dubbelportret. Voor het voetlicht staan kolonel b.d. Loek Habraken en korporaal b.d. Kris van der Elst. Het was de geste van Loek om het Vetportret, samen te doen met zijn vroegere chauffeur waarmee hij gedurende zijn tijd als bataljonscommandant en als commandant van het Supportcommand veel dierbare herinneringen heeft opgebouwd. Hieruit is een hechte vriendschap ontstaan. Kris werkt nu als hoofd beveiliging van Heracles Almelo en vandaar dat hij ons hier uitnodigde en vanuit een van de sky-boxen met zicht op het groene (kunst) gras van het stadion vangen we aan.

Kris, zou jij je eerst even willen voorstellen?

Ik ben 47 jaar geleden geboren in Breukelen. Na 12 jaar met mijn ouders in Maarssen te hebben gewoond, zijn we met het gezin naar Wierden verhuisd omdat mijn vader in Almelo werkte. Ik heb een prima jeugd gehad, ondanks de scheiding van mijn ouders.

Ik was redelijk snel zelfstandig en heb enkele relaties gehad en sinds 2019 gescheiden. Ik heb een prachtige zoon, Joerjen, die ook erg zelfstandig is en met zijn vriendin en twee honden gaat samenwonen.

In 2013 ben ik begonnen als supporter coördinator bij Heracles Almelo en daar ben ik nu veiligheidscoördinator en stadionbeheerder.

En Loek, waar kom jij vandaan?

Ik ben in 1953 geboren in Den Haag, mijn vader werkte bij de Postgiro (de latere Postbank, nu ING) en werd toen ik een jaar of 3 was geplaatst in Arnhem, waar ik mijn jeugd heb doorgebracht. Ik heb de toen nog bestaande (vijfjarige) HBS gevolgd en ben op mijn 17e naar de KMA gegaan.

Tijdens de periode dat ik commandant van de School Reserve Officieren was in 1978 heb ik mijn vrouw Inge ontmoet, met wie ik inmiddels

ruim 40 jaar getrouwd ben. Wij zijn in 1985 naar Leusden verhuisd en daar wonen wij nu nog. Onze twee zoons zijn inmiddels het huis uit en hebben elk hun weg gevonden. De oudste, Michiel als softwareontwikkelaar bij de Nederlandse Spoorwegen en Roderick als docent bewegingsonderwijs in Amersfoort.

Je ging met je 17e naar de KMA. Hoe kwam je daarbij?

Ik was geen militair in hart en nieren hoor. Ik ben geen Infanterist maar ik vond het wel een interessante organisatie en voelde me wel agetrokken. Maar dan wel voor de logistiek en ik ben toen ingedeeld bij de Intendance. Het grote voordeel vond ik dat je binnen de logistiek altijd 'om het eggie' aan het werk bent. Dat vond ik erg zinvol en heb dit altijd met veel plezier gedaan.

Maar vanwaar je keuze voor de KMA? Had je familie in dienst, of was het de Veronica gids die je aandacht vestigde? Oh nee, die bestond toen nog niet...

Mijn vader heeft, zoals veel vaders van mijn generatie, in Nederlands-Indië gediend. Daar heeft hij zich echter nooit over uitgelaten dus dat was niet direct de aanleiding. Maar ik vond het wel iets hebben, militair zijn. Uniformen trokken me wel aan, veelzijdig bezig zijn, leuke dingen doen. Vandaar mijn keuze.

Wat was jouw motivatie om voor het leger te kiezen, Kris?

Toen ik mij begon te interesseren voor het leger was net de Berlijnse muur gevallen en Nederland begon met het opzetten van een beroepsleger. Ik wilde graag naar de 11 Luchtmobiele Brigade en werd gelukkig ook aangenomen voor de opleiding. Het grappige was dat toen ik net was aangenomen er ook een brief op de deurmat viel met de boodschap dat ik me als dienstplichtige ergens in het land moest melden. Maar na enkele telefoontjes bleek dat die brieven elkaar gekruist hadden en dat ik die oproep als niet verzonden mocht beschouwen. Uniformberoepen trokken mij ook wel. Mensen helpen maar ook met de mannen het bos in. Dat paste wel bij mij.

Ik ben toen in Schaarsbergen opgekomen en de Opleiding Luchtmobiel gevolgd. Ik werd geplaatst bij 11 Bevocie. Er waren toen nog geen helikopters beschikbaar en we oefenden het luchtmobiele optreden vanuit containers die als vrachthelikopter dienstdeden. Dat was wel jammer. Later ben ik naar Garderen gegaan en werd ik chauffeur van de Bataljonscommandant, de overste Habraken. Toen mocht ik nog geen Loek zeggen hoor, hahaha.

Waarop Loek aanhaakt met het feit dat hij in die tijd, Koninginnedag 1990, werd gebeld door zijn commandant.

Hij vroeg of ik Bataljonscommandant wilde worden van 103 Aanvullingsplaatsbataljon. Ik was toen nog Commandant van 13 Bevocie en had dit helemaal niet zien aankomen! Maar een paar kandidaten die nog 'op mij voor liepen', waren niet beschikbaar en zo kwamen ze bij mij uit. En toen Inge mij toestemming gaf, (ja zo werkte dat bij ons hahaha), heb ik volmondig ja gezegd voor dit commando. En zo ben ik dus Kris tegengekomen. Een grote, lange soldaat der 1e klasse. We hadden volgens mij in die tijd een donkergroene Opel Kadett waar Kris nauwelijks inpaste. Kris vult gelijk aan: Ja dat klopt, die Kadett, met oorlogsverlichting er op, geweldig!

De herinneringen komen boven en beide mannen krijgen pretoogjes en vullen elkaar regelmatig aan over gebeurtenissen of situaties.

Kris weet nog goed dat een van de zoons van Loek jarig was en dat hij met de dienstauto langs de speelgoedwinkel reed en een cadeau voor Michiel kocht en dat 's avonds langs bracht: De reactie was heel leuk en spontaan. Het aanbod voor een biertje sloeg ik in eerste instantie af omdat ik nog moest rijden. Maar uiteindelijk kwamen de likeurtjes op tafel en kreeg ik het logeerbed aangewezen en bleef lekker slapen. Samen gingen we de volgende ochtend naar het werk.

Zo gaat het nog even door... Loek wist dat Kris enorm van vliegen hield en eigenlijk piloot had willen worden. Maar dat was er niet van gekomen. Loek was zélf ook niet vies van avontuurtjes en hij liet - wanneer dat kon - wel eens een helikopter aanvragen om oefenende eenheden in het veld te bezoeken. Die lagen doorgaans ver van elkaar gescheiden en zo'n heli was dan natuurlijk erg comfortabel en vooral snel. Nadat Loek na een vlucht op de kazerne was afgezet, vlogen de piloten de heli terug naar de toenmalige Luchtmachtbasis Soesterberg en werd er geregeld dat Kris dat laatste stuk mee kon vliegen, op voorwaarde dat hij zelf regelde hoe hij thuiskwam. Dat was geen enkel probleem.

En toen kwam daar het moment van de uitzending. Loek had totaal geen rekening gehouden met het feit dat hij als BC naar Bosnië zou gaan. Daar was ook geen beleid voor toen. Nu zouden we dat doodnormaal vinden natuurlijk.

Ik was dus totaal verrast en erger nog, ik wist niet hoe ik dit thuis moest uitleggen. Ik wist dat Inge hier helemaal niet op zat te wachten. In die tijd moest je als beroeps een keuze maken. Of je beschikbaar stellen voor uitzending, òf zoals diverse collega's hebben gedaan, met ontslag gaan. Ik vond het veel te leuk om te blijven en had eerlijk gezegd niet gedacht dat het zo'n vaart zou lopen. Ik had me - na mijn aanwijzingvoorgenomen voorlopig niets tegen Inge te zeggen, maar dat hield ik geloof ik hooguit één dag vol.

Toen praatte ik mijn mond al voorbij en hebben we - laat ik het zo zeggen - een paar ongemakkelijke maanden gehad, verdriet gedeeld en woordenwisselingen gehad. Maar ja, ik wilde graag in dienst blijven en ook getrouwd. Dat bleek op dat moment een lastige combinatie, maar gelukkig hebben we dat samen voor elkaar gekregen.

Op de kazerne vertelde ik Kris dat ik uitgezonden ging worden en vroeg hem of hij met mij mee wilde als mijn chauffeur. Kris wilde graag en ik dacht: 'dat regel ik even'. Nou dat was makkelijker gezegd dan gedaan, maar uiteindelijk is dat toch gelukt. Maar voordat ik dat deed ben ik met Kris naar zijn ouders gegaan om het nieuws samen te vertellen en te kijken of ze daarachter stonden.

Kris vult aan: Ik was toen een jaar of 21 en was erg avontuurlijk ingesteld. Dus ik vond het prachtig. Wij samen met de Opel Kadett naar

Wierden en Loek maakte kennis met mijn ouders; die vonden het prachtig. Ze zeiden gelijk dat ik volwassen was en zelf die keuze moest maken.

Loek neemt het over: Dus toen moest ik met Personeelszaken in Den Haag regelen dat Kris als mijn chauffeur zou meegaan. Dat dreigde eerst mis te lopen, maar uiteindelijk troffen we elkaar weer in Lukavac, waar het Support Command was gehuisvest. We hebben wel samen opgewerkt, maar dat is een groot woord voor een beetje ZHKH, wat schieten en een handgranaat gooien. Het grootste deel van mijn eenheid kende ik overigens helemaal niet, want het was een samengestelde eenheid, de mannen en vrouwen kwamen letterlijk overal vandaan.

Hoe hebben jullie afscheid genomen?

Ik heb tegen Inge gezegd dat ze niet mee moest gaan naar het vliegveld. Ze was nog steeds erg verdrietig door mijn uitzending en dus vroeg ik een collega of hij me thuis op wilde halen. Die ochtend kwam hij aan met de jeep en ik zie nog het beeld van Inge en onze 2 zoontjes, toen 6 en 8 jaar, bij de garage voor ons huis met zijn drieën in tranen toen ik wegreed. Ik ook in tranen in die jeep naar de Legerplaats Ossendrecht om van daaruit de volgende dag (?) naar Schiphol te gaan. Maar daar ben je ineens weer commandant en kwam het goed uit dat Inge niet mee was, zodat ik de volle aandacht kon schenken aan de andere uitgezonden militairen en hun ouders. Dat was aan één kant prachtig, maar het beeld van mijn intens verdrietige echtgenote en zoontjes is lang op mijn netvlies gebleven.

En hoe ging dat bij jou Kris?

Bij mij ging dat anders. Ik zat niet in hetzelfde vliegtuig als Loek. Ik ging een paar dagen later. Ik ging natuurlijk vrijwillig en die keuze was aan mij. Mijn ouders brachten me naar Schiphol en was het een paar dikke kussen en tot ziens... Het was dus niet zo emotioneel. Ik ben volgens mij 2 weken later gegaan dan Loek. Maar ik weet nog goed, toen ik aankwam dat hij erg blij was me te zien.

Loek vult aan: Ja dat klopt, want het is toch apart in zo'n vreemd land in oorlog en je bent commandant van een eenheid waarvan je bijna geen mens kent. Dus ik was echt blij dat Kris bij me aansloot. En we kwamen elkaar weer tegen in Lukavac en mochten we ons verplaatsen met een mooie witte Peugeot 406, met een blauwe VN vlag.

Ik heb er een prachtige tijd gehad, achteraf gezien. Ik heb nooit naar huis gebeld in die tijd, maar schreef elke avond een briefje naar huis en die kwam dan 14 dagen later aan bij Inge.

En het grappige was, dat we onze zoons niet verteld hadden dat ik op uitzending was, maar op oefening. Ze waren gewend dat ik veel weg was en zo hoefden ze zich niet druk te maken over het feit dat papa in een oorlogsgebied was. Ik weet niet of het opvoedkundig juist was, maar op dat moment leek het ons het beste. Ik moest dan wel bij thuiskomst niet die blauwe baret opzetten, maar gewoon mijn groene en zo hebben ze er niets van gemerkt.

Kris neemt het gesprek van Loek over.

Wat ik zo geweldig aan jou vond daar, was dat je elke avond even een rondje liep lang alle groepjes. Niet alleen de officieren en de onderofficieren maar ook de soldaten en de korporaals op hun kamers en je vroeg ze altijd hoe het ging, met henzelf en het thuisfront. En als iemand het dan zwaar had, dan liet je die even naar huis bellen en dan was het weer

goed. En volgens mij werd in september het helikopterdetachement bij ons geplaatst en mochten we bijna dagelijks met de helikopter weg. Ik ging niet altijd mee, maar wel regelmatig als soort van Guardian Angel voor Loek en werd ik ingezet voor de beveiliging, waar dat nodig was. Ook kan ik me nog goed herinneren dat de Serviërs de boel aan het dicht knijpen waren en als het niet helemaal naar de zin van de Serviërs ging, dan kreeg je geen toestemming om te verplaatsen (Clearance) en zo hebben we bijna twee weken vastgezet bij Dutchbat 2 in Srebrenica.

De twee mannen halen lekker herinneringen op en de verhalen worden steeds gedetailleerder omdat ze elkaar aanvullen. Mooi om ze zo bezig te zien en lekker als toehoorder deelgenoot van deze verhalen te mogen zijn. Het ene hoogtepunt volgt op het andere maar er waren natuurlijk oom mindere kanten te melden.

Loek geeft aan dat er niet echte dieptepunten zijn te noemen. Maar het beschieten van de (gelukkig nog lege) bussen bestemd voor het verlofkonvooi heeft veel indruk gemaakt en één van de begeleidende kaderleden heeft daardoor ook een zware PTSS opgelopen. Dat heeft er goed ingehakt en ook later terug in Nederland ben ik een aantal militairen tegen gekomen die fors last hadden van PTSS-klachten. Ook dat beeld raak je niet meer kwijt.

De spanning in het gebied liep behoorlijk op. Met regelmaat werden de jeeps van de konvooicommandanten - compleet met verbindingssapparatuur - gekaapt. De jeep werden onder bedreiging van de weg gehaald, de bemanning werd eruit gezet en de jeeps hebben we nooit meer gezien. Dat heeft ook echt wel zijn weerslag gehad op het personeel en ik weet dat er een paar mensen hier later flink last van hebben gekregen.

Kris geeft aan dat die gijzeling ook het meest is bijgebleven als negatieve ervaring.

Heel vervelend als je iets wordt ontnomen en niet links of rechts meer af kan slaan. Terwijl je denkt daar voor de vrede te handelen. En ook

het 'shellen' van de voertuigen en de compound heeft grote indruk op mij gemaakt. En wat ik ook nooit zal vergeten, is dat we een bezoek brachten aan één van de weeshuizen, waar we van de verzorgers hoorden hoe de ouders van deze kinderen aan hun eind zijn gekomen. Hoe verschrikkelijke sporen zo'n oorlog dus achterlaten, dat is echt wel even slikken hoor.

Wat heeft de uitzending jou gebracht, Kris?

De persoon die ik nu ben. Dat klinkt heel ver weg hè, het is bijna 27 jaar geleden en ik had het nooit willen missen. Ik heb risico's gelopen, indrukwekkende dingen gezien en meegemaakt en dan kom je thuis en dan krijg je te maken met de belevenissen van de thuisblijvers. Dat ging in mijn ogen dan werkelijk nergens over. Dan denk je echt af en toe, waar maak je je druk over man? Dat is toch peanuts!!! Hier kun je naar de supermarkt, veilig over straat lopen en je ding doen. Dat bestond daar helemaal niet meer.

Door zo'n uitzending werden mijn ogen geopend. Ik werd een stuk realistischer in het leven. Je nuanceert zaken makkelijker en ik heb er in het werk wat ik nu doe nog veel profijt van.

Mensen vonden me in het begin maar een vreemde snuiter. Als ik dan vroeg wat er was, vonden ze dat ik alles zo met militaire precisie plande en daar moesten ze wel aan wennen.

Loek verhaalt nog even over de naweeën van de uitzending en hoe de kinderen het uiteindelijk toch te horen hebben gekregen dat hij in Bosnië was en niet op uitzending: Een paar jaar later riep ik thuis dat ik op oefening moest, ze dachten gelijk weer dat ik op uitzending ging!

Beide Mannen zijn hun eigen weggegaan. Loek vervolgde zijn carrière en was in zijn laatste functie directeur van het Veteranen Instituut, dat net werd opgericht. Kris heeft verschillende banen gehad en is uiteindelijk terecht gekomen bij Heracles als veiligheidscoördinator.

Maar hun bijzondere vriendschap is altijd gebleven.

Elk jaar ontmoeten ze elkaar en lunchen of dineren dan samen en houden elkaar zo op de hoogte van het wel en wee in hun leven. Een vriendschap voor het leven, die gebaseerd is op respect voor en vertrouwen in elkaar.

IN THE PICTURE

Jelle van Stralen

Deze foto betekent meer dan een leuk plaatje schieten van een local. Tijdens mijn uitzending heb ik deze jonge man (een wees en alleen op de wereld) leren kennen. Ik heb hem (samen met mijn lokale chauffeur) in contact kunnen brengen met een lokale ondernemer zodat hij een baantje kreeg. Uiteindelijk is hij opgenomen door de familie van de ondernemer en kan hij bouwen aan een sociaal leven en werken aan zijn toekomst.

tijdens een missie ben je als individu onderdeel van de grote plaat. Niet altijd is duidelijk wat jouw rol daarin is. Ik heb tijdens mijn uitzendingen altijd gekeken wat ik persoonlijk zou kunnen betekenen. Elke uitzending heb ik wel een moment gehad dat mij voldoening heeft gegeven, waarom ik dáár was en niet thuis bij mijn gezin.

Mijn voldoening haal ik dan ook uit het aanwezig zijn, mijn taak uitvoeren voor de missie en daarnaast uit het feit dat ik voor iemand mogelijkheden heb kunnen creëren waardoor hij/zij verder kan bouwen aan de toekomst.

Voor het volgende nummer nomineer ik sergeant majoor Leen Baak.

EEN BRUG TE VER?

COLUMN

Inka Logister-Proost

Hoe ver gaat de artistieke vrijheid van filmmakers? Dat is een vraag die mij de laatste tijd bezighoudt. En met mij velen.

Ben Affleck rookt een - in 1972 op de markt gebrachte - Marlboro Lights sigaret in de film *Pearl Harbor*. Dat beschouw ik als 'komisch'. Eens? Hij vliegt als Amerikaan in een Pools vliegtuig bij de Eagle Squadron van het Britse leger. 'Geblunder'.

De schrijver en de filmcrew van de film *The Bridge on the River Kwai* hebben nooit één stap in Thailand gezet. De brug werd niet gebouwd over de Kwae maar over de Mae Klong. De heldhaftig opgeblazen brug is in werkelijkheid gebombardeerd. Historisch rammelt de film. Inmiddels is de Mae Klong hernoemd in Khwae Yai, om de naar de brug zoekende en verdwalende toeristen tegemoet te komen.

In *The Longest Day* marcheert een Duitse eenheid langs een Citroën 2CV, die pas ná de oorlog geproduceerd werd. 'Grappig', toch? Over deze film bestaat een indrukwekkende lijst van historisch onjuist gebruikt materieel, uniformen niet in de haak, strepen matchen niet met rang en bataljon-kenmerken ontbreken. Scharen we dit onder 'slordig'? Kantelpunt begint voor mij als de historische inzet van manschappen ontbreekt. Het Canadese leger bestormde op 6 juni 1944 het strand Juno en vocht

in Normandië. In de film is daar niets van te zien. Hoewel er 1700 Afro-Amerikaanse soldaten deelnamen aan de landingen op D-day is er geen één te zien in de film. Dit leidde in 1963 tot een aanklacht van de burgerrechtenbeweging NAACP wegens rassendiscriminatie.

Het wordt kwetsend als subtiel details en sfeer naast de waarheid door de film vervlochten zijn, zoals in de film *Quo Vadis, Aida?* Het is een uitdaging en tegelijk een goede zaak dat de deportatie in 1995 van honderden moslimmannen en -jongens bij de val van de Bosnische enclave Srebrenica als film is uitgebracht. Echter, de Dutchbatters in beeld zijn passief, angstig en niet-handelend. Terwijl de documentaireserie van Coen Verbrak een rehabiliterend effect had op Dutchbat-veteranen, breekt de film dit weer af.

Grievend wordt het als een film eenzijdig geweldsexcessen door Nederlandse militairen in beeld brengt. In de pas verschenen film *De Oost* ontbreekt diepgang en een zorgvuldige uitleg van een zeer complex conflict.

De minister noemt het in haar tweet 'jammer', de IGK roept in een - inmiddels aangepast bericht - op tot 'film laten landen'. Landelijke veteranenorganisaties spreken zich duidelijk uit, in zich van de film distantiërende en met Indië-veteranen meelevende statements.

Wellicht is de grootste zorg dat deze films in het onderwijs gebruikt (gaan) worden, *De Oost* wordt zelfs voorzien van een lespakket.

Ik heb een sprankje hoop: uit onderzoek* onder onderwijzend personeel in primair en voortgezet onderwijs blijkt dat als zij speelfilms inzetten als educatief materiaal, dat de film historisch correct moet zijn. Leraren geven aan zelf over basiskennis te beschikken om feit van fictie te onderscheiden en hierin te onderwijzen of discussies te begeleiden.

Ik denk: *De Oost* mist zoveel adequate feiten... daar beginnen docenten niet aan.

*Marieke Spee (2017) i.o.v. Nationaal Comité 4 en 5 mei

EENHEID UITGELICHT: DEFENSIE VERKEERS- EN VERVOERSORGANISATIE (DVVO)

Jeroen Hoeksel

Geschiedenis

De Bedrijfsgroep Transport (BGT) is als Defensie Vervoers- en Verkeersorganisatie Organisatie (DVVO) opgericht per 1 mei 1996 en bestaat dit jaar dus 25 jaar! Als uitvloeisel van de Prioriteitennota is de Landelijke Vervoers en Verkeers organisatie (voorheen 812 Transportgroep) van het Nationaal Commando (Koninklijke Landmacht), met de Marinevervoersdienst en Motortransportgroep Koninklijke Luchtmacht samengevoegd in één organisatie: de DVVO. De "paarse" vervoers organisatie is daarmee een feit.

Bij de start van de DVVO bestaat deze uit een staf, een Verkeers en Vervoers Coördinatiecentrum (VVCC) en drie Decentrale Verkeers- en Vervoers Centra (DVVC) respectievelijk West, Oost en Zuid, waarbij iedere DVVC beschikt over enkele

werkeenheden met voertuigen.

In de loop der jaren is er het nodige gewijzigd in de organisatie. De DVVC'n en het VVCC zijn omgevormd tot twee productgroepen: de productgroep wegvervoer (PG WV) en de productgroep verplaatsingen (PG V). De Militaire Post Organisatie (MPO) werd pas later opgenomen in de PG V die nu de naam productgroep Verplaatsingen en Post (PG V&P) draagt.

Standplaats en taken

De staf van DVVO is gevestigd op Camp New Amsterdam in Huis ter Heide. Eenheden van DVVO zijn te vinden in Den Haag, Amsterdam, Bunnik, Eindhoven, De Harskamp, Stroe en Baltimore (Verenigde Staten)

Transport en post

De Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (DVVO) verzorgt het transport van personen en goederen én de post voor de Defensieonderdelen; zowel over de weg, als door de lucht, over zee of met de trein. De DVVO verzorgt al deze transportvormen in binnen- en buitenland en heeft speciale aandacht voor de grote verplaatsingen, als eenheden op oefeningen of uitzending gaan.

Vervoer per weg

Het wegvervoer gebeurt met verschillende soorten voertuigen. De DVVO beschikt over bussen, vrachtauto's, diepladers, trekker opleggers, combi's en personenauto's. Daarnaast heeft DVVO speciaal ingerichte voertuigen voor munitie- vervoer, medicijnvervoer, transport van koel- en vriesgoederen en VIP-vervoer. De transportplanners wegen af welke vervoersvormen en -techniek het best passen bij de vervoersaanvraag. De chauffeurs van DVVO voeren het transport uit.

Militaire post

Tot slot verzorgt de Militaire Post Organisatie van de DVVO: de interne post, post van en naar in het buitenland gestationeerde militairen en hun gezinnen, post van en naar uitgezonden militairen naar het thuisfront.

Motto

'Nothing happens until it moves. And we make it move!' Missie DVVO ondersteunt de krijgsmacht als dienstverlener en expert in alle facetten van mobiliteit, militaire verplaatsingen en post. De DVVO is een professionele, flexibele, innovatieve en samenwerkende organisatie. Altijd en overal ter wereld.

Aan het woord C-DVVO kolonel Gert Dobben

"Men vraagt mij wel eens hoe de eenheid ervoor staat, of er toekomst voor de DVVO is? Er ligt een hele mooie toekomst voor de DVVO in het verschie! De DVVO is een eenheid die reikt tot in de haarvaten van onze krijgsmacht. Ik ben trots op al die (ex-)DVVO-ers die aan de basis hebben gestaan van de eenheid die we nu zijn.. Telkens als ik weer eens op de werk-

Vervoer door de lucht, over zee of met de trein

De DVVO coördineert ook het vervoer van personen en goederen door de lucht, over zee, of met de trein. Hiertoe heeft de DVVO verschillende contracten met zowel civiele als militaire partners, die deze transporten uitvoeren.

Overige vervoersdiensten

Advies, voorlichting en ondersteuning van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Regelen van toestemming weggebruik van diepladertransporten met tanks en/of andere grote voertuigen. Douanetechnische afhandeling van verschillende in- en uitvoerzendingen (bijvoorbeeld van vliegtuigen met goederen voor missies of voor een oefening). Ondersteuning van personen- en goederenafhandeling op buitenlandse zee- en luchthavens. Denk bijvoorbeeld aan de afhandeling bij de douane of het zorgdragen dat het personeel op de juiste wijze aan boord gaat of in het vliegtuig stapt.

vloer aanwezig ben, dan geniet ik met volle teugen van de inzet en oprechte betrokkenheid van al mijn collega's. Tja, als je dan commandant mag zijn van zo'n eenheid, dan ben je een bevoorrecht mens".

<https://www.facebook.com/DefVerkVervOrg>

<https://www.facebook.com/search/top?q=commandant%20dvvo>

UIT EERBIED VOOR ONZE VETERANEN

Een laatste rustplaats voor Nederlandse veteranen die streden voor onze vrede en vrijheid

Frits van der Ley

Een begraafplaats levendig maken. Het klinkt paradoxaal en toch, na ons bezoek aan de Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen bij het Nationaal Ereveld Loenen zijn wij ervan overtuigd dat door inzet en samenwerking iets moois neergezet is, met als doel de Nederlandse veteraan - en desgewenst hun partner - een laatste waardige rustplaats te geven.

De Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen (NVBL) is uniek in Nederland; het biedt de mogelijkheid aan veteranen – en desgewenst hun partner – hier te worden begraven of hun as te worden uitgestrooid. Het biedt een plek voor nabestaanden en bezoekers, met een herdenkings- en educatiecentrum. Op 26 november 2020 opende Koning Willem-Alexander de NVBL. We vonden het als redactie hoog tijd om deze bijzondere plek te bekijken.

We worden ontvangen door Nico Geerts generaal-majoor bd Koninklijke Landmacht, secretaris van het bestuur en Fred

Soththewes, generaal-majoor bd, Koninklijke Luchtmacht, vice-voorzitter van het bestuur. Het welkom is warm en gastvrij. De heren zorgen bij kleine gezelschappen zelf voor de koffie en als we allemaal zitten gaan de heren los: er volgt een zeer informatief uur vol anekdotes over strubbelingen op hun pad om hun passie te verwezenlijken: het NVBL. Gelukkig hebben ze hulp van derden, maar er wordt veel van henzelf gevraagd. Coördineren, organiseren, rondleidingen geven en koffie maken voor de gasten... Ze doen hun verhaal:

Wat er aan vooraf ging

In 2013 heeft het Veteranen Instituut op verzoek van het vfonds en het veteranenplatform onderzoek gedaan, met de uitkomst dat er een duidelijke wens bij de veteranen leefde: een eigen speciale begraafplaats. Deze diep gekoesterde wens werd door het vfonds opgepakt. Naast Nationaal Ereveld Loenen kon een veteranenbegraafplaats gerealiseerd worden. Dit ereveld wordt net als andere erevelden (in Nederland en

Indonesië) beheerd door de Oorlogsgravenstichting (OGS). Aangezien de Oorlogsgravenstichting statutair niet gerechtigd is om een begraafplaats voor veteranen te realiseren en te beheren werd de Stichting Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen opgericht.

In 2017 is de stichting Nationale Veteranenbegraafplaats formeel opgericht, maar in 2015 is het bestuur al met haar haar werkzaamheden van start gegaan. Het bestuur bestaat uit een mix van (oud) militairen en burgers.

De start van de begraafplaats aanleg is medio 2019 begonnen op basis van een ontwerp van Karres en Brands en uitgevoerd door Van de Haar Groep uit Wekerom.

Aan de slag

Ze zijn met niets begonnen. Dankzij een gedegen fondsenwerfcampagne hebben ze het geld bij elkaar gekregen. Het Rijk, de Gemeente Apeldoorn en andere instellingen hebben een bijdrage gedaan, zodat ze aan de slag konden gaan.

Nu zullen velen denken dat het makkelijk is een begraafplaats te beginnen, maar niets is minder waar. Er zijn toch veel wettelijke en lokale richtlijnen en regels waaraan men zich dient te houden. De Wet op de lijkbezorging, sociale hygiëne, privacy en Arbo, etc, hebben ervoor gezorgd dat het niet zo makkelijk is om een begraafplaats, inclusief alle faciliteiten, te exploiteren. Aan alles moest worden gedacht, zelfs de horecavergunning: wat mag wel en wat mag er niet? Een anekdote is, dat ze hadden besloten een hele lange vlaggenmast te plaatsen waar het rood-wit-blauw aan zou wapperen. Tot het moment dat een gemeente-ambtenaar deze zag en hen erop attent maakte dat een vlaggenmast zonder vergunning niet langer mag zijn dan acht meter. Dat soort dingen.

Wat gebeurt er als de kamer met 900 graven vol is? Er kan op het terrein nog een aantal van dergelijke kamers aangelegd worden, vergunningen zijn daarvoor reeds geregeld. Overigens verwacht het bestuur dat de veteranenbegraafplaats in eerste instantie te maken krijgen met gemiddeld 30-50 uitvaarten per jaar, zodat het nog wel enige jaren zal duren voordat deze eerste kamer vol is. Daarnaast geldt dat grafrechten na 20 jaren aflopen en niet elke nabestaande de wens heeft deze te verlengen: zo komt er op termijn weer ruimte vrij.

Het is alleen aan de militaire veteraan voorbehouden om gebruik te mogen maken van het ereveld. Met andere woorden: Alle (ex-) militairen met een veteranenstatus kunnen hiervan gebruik maken. Momenteel is het zo dat velen geregistreerd zijn en de status “veteraan” hebben. In tijden van de 2e Wereldoorlog, Nederlands- Indië en Korea, was er nog geen adequaat administratief systeem, dat kon bepalen wie deze status wel of niet zou krijgen. Het komt dus voor dat een overledene kiest voor het NVBL, maar dat men tijdens de voorbereidingen van de uitvaart erachter komt, dat deze persoon niet deze status heeft, met als gevolg dat de nabestaanden alsnog een andere begraafplaats moeten kiezen.

Het bestuur werkt samen met verschillende uitvaartorganisaties die keer op keer bekend moeten raken met de militaire etiquette en protocollen. Regiment Infanterie Oranje Gelderland draagt hier aan bij.

Per dilemma bekijkt het bestuur of ze er een regel van kunnen maken of dat ze het per individu afwegen. Mag een partner van een veteraan begraven worden op het NVBL als de veteraan nog leeft? Ja dat mag. Stel de veteraan krijgt daarna een nieuwe partner? Er is wettelijk maar plaats voor twee... Kan een veteraan elders opgegraven worden en alsnog begraven op het NVBL? Ja dat kan, maar nabestaanden moeten daarvoor diep in de buidel tasten.

Het resultaat

Het resultaat van al hun inspanningen? Een prachtig onderhouden natuurgebied met plaats voor 900 graven en een strooiveld, omlijst met een natuurlijke wal. Een multifunctioneel gebouw, waarin ontvangstruimte, een aula voor uitvaartdiensten en een expositieruimte voor educatieve doeleinden.

Een en ander kan georganiseerd worden in samenspraak met een uitvaartverzorger. Het voert te ver om in detail te treden. Uiteraard zijn er kosten aan verbonden en zal toch een en

Begraafplaats en gebouw in een notendop

Ö 1 ƵkAƆ I v Ɔ ¥ Ƶ w Ƶ Ƶ ~ Ƶ Ƶ Ƶ x v Ƶ v 10.900 m2;

Ö 1 Ƶ v Ƶ x Ƶ v Ƶ z | s Ƶ Ƶ Ƶ v Ƶ r | v Ƶ Ƶ s

Ö 1 X Ƶ i v Ƶ i Ƶ Ƶ i ~ Ƶ v Ƶ v = Ƶ u x Ƶ } k x x gras en ruigte. In lijn met het belendende perceel Nationaal Ereveld Loenen.

Ö 1 Ƶ w Ƶ y Ƶ r w a } u r x ¥ | i v : Ƶ } v z L

Ö 1 Ƶ v Ƶ Ƶ i Ƶ z ~ Ƶ Ƶ Ƶ w Ƶ ¥ | Ƶ i Ƶ z v L

Ö 1 Z Ƶ w Ƶ v Ƶ v { v Ƶ v } z { | k v Ƶ v z x ¥ | dit om een uniforme uitstraling te bewaken;

Ö 1 U v ¥ x Ƶ v Ƶ v r Ƶ Ƶ r Ƶ v | v Ƶ r Ƶ u v bijgezet;

Ö 1 Ƶ v Ƶ r Ƶ Ƶ v v Ƶ Ƶ i Ƶ x v } z { | L

Ö 1 Ƶ v Ƶ v Ƶ v Ƶ v Ƶ v Ƶ v Ƶ v Ƶ v Ƶ v Ƶ v biedt een capaciteit van 80 personen, maar dit is uit te breiden tot 140. Met de eventuele voorzieningen buiten kunnen tot 500 personen een uitvaart bijwonen;

Ö 1 Ƶ w | v Ƶ r v s Ƶ v Ƶ w Ƶ w Ƶ w Ƶ w } r r | winstootmerk;

Ö 1 Ƶ v Ƶ w Ƶ w Ƶ w Ƶ w Ƶ w Ƶ w Ƶ w Ƶ w Ƶ w gebracht.

voor uitvaarten en herdenkingsbijeenkomsten, maar dat ook een informerende en educatieve functie heeft. Op weg naar de aula lopen we door het educatiecentrum. De verhalen over Nederlandse oorlogsslachtoffers en over de inzet van Nederlanders tijdens de Tweede Wereldoorlog en internationale (vredes) missies staan centraal. Onze veteranen dus. De bezoekers zien zichzelf in spiegels. Achter het spiegelglas verschijnt een filmportret van een oorlogsslachtoffer van de 2e wereldoorlog of van een veteraan. Nabestaanden die een persoonlijke band hebben met het slachtoffer, vertellen in dit portret hun verhaal dat via een koptelefoon te horen is. Jezelf in de spiegel zien geeft het bewuste of onbewuste gevoel aan dat het ook over jou had kunnen gaan. Indrukwekkend!

In de aula wordt in een verplaatsbaar deel van de tentoonstelling verteld over de naoorlogse militaire missies waaraan Nederland een bijdrage heeft geleverd. Dit zijn feitelijke, maar ook persoonlijke verhalen: wat waren de overwegingen en afwegingen van Nederlandse militairen om in een ver land hun leven in de waagschaal te stellen? De interactieve touchscreentafel in de ruimte, met daarop een wereldkaart, is een ware eyecatcher. De tafel fungeert als een interactieve database van missies waaraan Nederlandse militairen tussen 1947 en nu hebben meegedaan.

Aanbeveling

De redactie was onder de indruk. Niet alleen van de NVBL zelf en de verhalen die erachter schuilgingen, maar ook het enthousiasme, inzet en passievolle gedrevenheid van beide heren. Alleen dat al maakt het een bezoek meer dan waard. Absoluut aan te raden.

Voor meer informatie:

veteranenbegraafplaats.org
oorlogsgravenstichting.nl/nationaal-ereveld-loenen

ander moeten worden geregeld. Voor verdere informatie: Zie de website (onder dit artikel). Buiten heeft het complex ook een behoorlijke make over ondergaan en is deze nog steeds gaande.

Het herdenkings- en educatiecentrum

De veteranenbegraafplaats en het ereveld hebben de beschikking over een gezamenlijk gebouw - het herdenkings- en educatiecentrum - dat niet alleen kan worden gebruikt

EEN PRACHTIG HERDENKINGS- EN EDUCATIECENTRUM ALS EEN VERBINDENDE SCHAKEL TUSSEN DEZE TWEE BIJZONDERE BEGRAAFPLAATSEN

Met de aanleg van de Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen is een grote wens in vervulling van veel veteranen gegaan, veteranen die, waar ook ter wereld, streden of strijden voor vrede en veiligheid. De saamhorigheid onder veteranen is groot; zij delen met elkaar een ervaring die zij met niemand anders delen. En dat schept een band voor het leven. Een band die zo sterk is dat bij velen van hen de wens bestaat deze band ook na de dood te laten voortbestaan.

Waarom Loenen

Uit een analyse is naar voren gekomen dat er naast Nationaal Ereveld Loenen ruimte beschikbaar was voor de aanleg van een begraafplaats. Dit ereveld is een locatie waar gesneuvelden militairen eervol worden begraven op een serene natuurlijke plek waar nabestaanden hun dierbaren kunnen gedenken. De mogelijkheid tot het realiseren van een multifunctioneel gebouw (het 'herdenkings- en edu-

catiecentrum'- annex aula) dat gebruikt kan worden voor uitvaarten van zowel veteranen, als gesneuvelden militairen bood een extra stimulans. Dit centrum is nu dé plek voor herdenken, bezinning en uitleg over de inzet van Nederlandse militairen in het kader van vrede en vrijheid, vanaf de periode Tweede Wereldoorlog tot en met actuele internationale (vredes)missies.

Uitstraling Begraafplaats

Er is voor gekozen om de begraafplaats uniform in te richten. Dat houdt in dat alle graven zijn voorzien van een uniforme grafsteen en grafbedekking. Het is een staande steen om duidelijk te maken dat men op de veteranenbegraafplaats is en niet op het ereveld, waar een liggende steen gebruikt wordt. In de graven kunnen ook urnen bijgezet worden. Het aanpalende strooiveld biedt de mogelijkheid het verstrooien van as.

Voor verdere informatie:

www.nationaleveteranenbegraafplaatsloenen.nl

EEN GOED GESPREK

Michiel Teunisse

Om een werkelijk gesprek met de ander te voeren, moeten we soms even vergeten wie wij zelf zijn.

De Chinook vloog laag, van links naar rechts zwenkend langs ravijnen en bergen. Er werd een ingewikkeld patroon gevlogen, dat te maken had met de extreem zware lading en de grote hoogtes die wij vlogen...

Tijdens een verkenning in 2005 zat ik tussen U.S. piloten op een bevoorradingsstocht boven Noord-Uruzgan. Onderweg werd van alles uitgeladen en kwam er personeel bij in. Het was een bont gezelschap: een Afghaanse Generaal en een journalist. Een geblinddoekt persoon die begeleid werd door twee huurlingen; in burger gekleed met legeruitrusting om. Een gesneuvelde U.S. militair op een draagbaar begeleid door vier man. En een verdwaalde Nederlandse militair, namelijk ondergetekende.

De piloot wees op een rood lampje. "We gaan even landen!", zei hij. Na de landing werd de helikopter stilgezet en kroop men over de romp naar het staartstuk. Na een korte inspectie werd er kort overlegd met de piloot van een Apache helikopter die ter bescherming rondvloog. Deze zou naar Kandahar gaan om een onderdeel voor ons te halen. Tot die tijd bleven we hier. Mijn blik viel op een stromend beekje en een schuurtje. "Kan ik even daar kijken?" vroeg ik aan de piloot. "Sure" zei hij, "neem de tolk maar mee." De tolk was een jonge student, toen gemilitariseerd. Hij pakte een walkie talkie en zijn rugzak en daar gingen we.

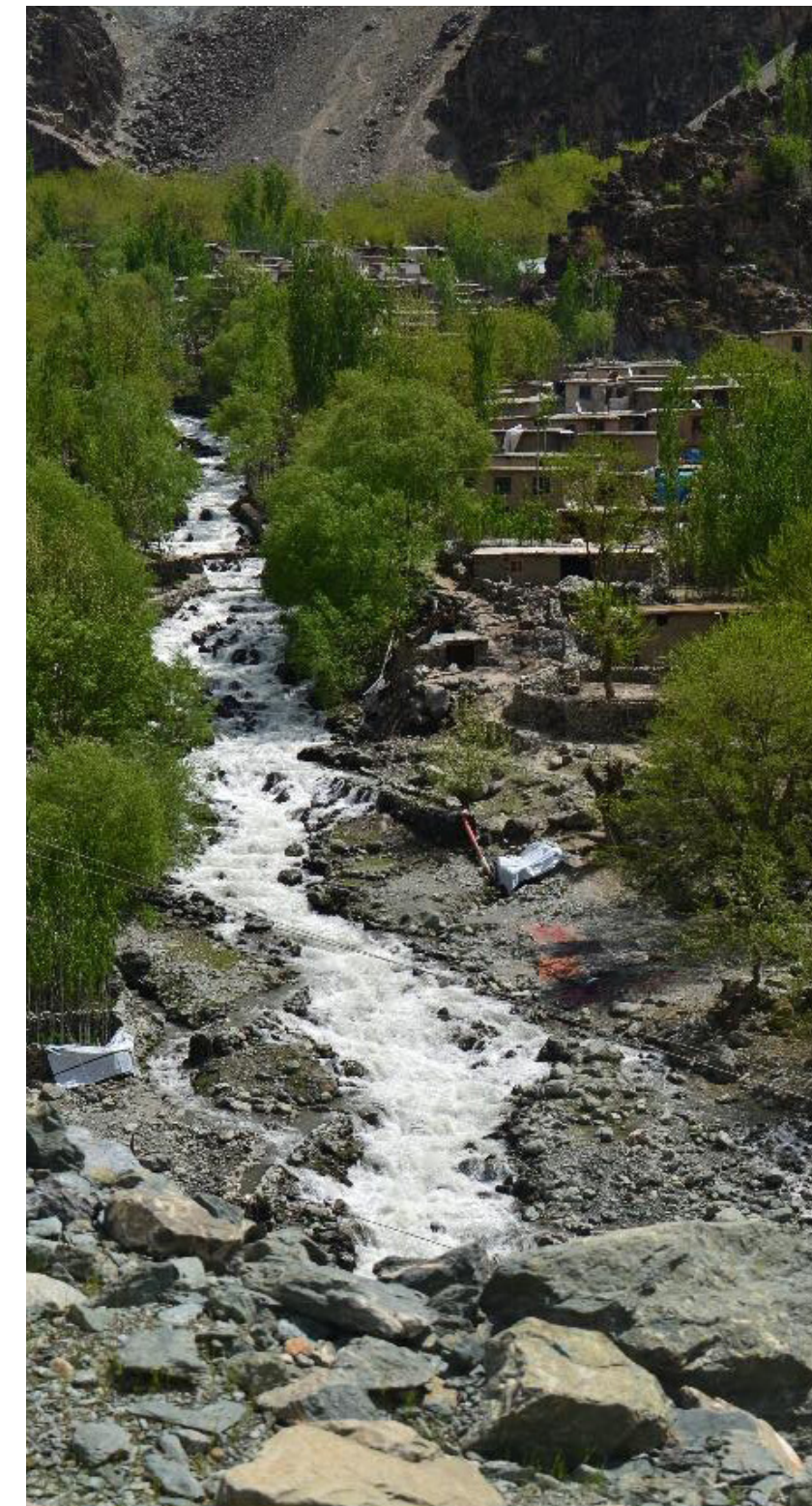
Bij het schuurtje gekomen keken we om de hoek en zagen een klein dorpje, en besloten daar even heen te gaan. Het zag er verlaten uit, maar al snel kwamen er mensen uit de huizen en liepen ons tegemoet. Begroetingen werden uitgewisseld en handen geschud. We werden naar de 'burgemeester' (met een respectabele baard!) gebracht. Nieuwsgierig wisselden we gegevens uit, de tolk vertaalde in een rap tempo. Het dorpje had veertigtal inwoners, in alle leeftijdsgroepen. De burgemeester vertelde over de dagelijkse problemen waar hij in het dorp mee te maken had: de graanopslag, de afdamming en de drinkkwaliteit van het water, de afvalverwerking, gras voor de geiten. Hij vertelde dat ze ten behoeve van de huizenbouw oude huizen afbraken om aan bouw materiaal te komen. Hij besprak de teloorgang van het vakmanschap van kleding herstel. Kortom een dorp met een soort micro-economie. Tegen de muur stond een oud geweer; het was van Engelse makelij uit de Eerste Wereldoorlog, er lagen blikjes met patronen uit 1916 bij. Na een instemmende knik van de burgemeester pakte ik het geweer op. Hij vertelde dat hij ook de sheriff was, de laatste keer dat hij ermee geschoten had, was in de 70-er jaren.

Ik vroeg hem of hij méér welvaart in zijn dorp zou willen. Dat begreep hij niet, hij kende het woord niet. Na mijn toelichting begreep hij mijn vraag wel, maar schudde zijn hoofd. "Dat bracht niet altijd goede dingen" zei hij, "wij zijn tevreden hier en hoeven niet méér. Een bed is een bed en een tafel is een tafel, van goud hoeft hij niet te zijn!" Waarna hij mij een openhartige vraag stelde die ik niet had verwacht: "En u? Bent u gelukkig en tevreden met alles wat u heeft? Of wilt u méér? En waarom?" Ik zweeg. Daar moest ik goed over nadenken.... Het bleef lang stil, de tolk keek beurtelings naar mij en dan weer naar de man. Er werd nogmaals thee ingeschonken en ik zag dat het begon te schemeren. In de verte hoorde ik een APU starten... de heli! Van de gelegenheid gebruik makend nam ik afscheid. De burgemeester hield mijn hand vast en keek mij indringend aan. Toen zei hij iets tegen de tolk en maakte een gebaar door zijn hand op zijn hart te leggen.

De tolk en ik liepen naar buiten en versnelden al gauw onze pas; het was nu nagenoeg donker en voorbij de bocht zagen we ons zwarte monster de rotorbladen al opstarten. Het botsen van de Chinook rotorbladen botsten tegen de opvliegende steentjes en stof aan met als resultaat een vonkenregen rondom de

rotorbladen; in het donker heel goed te zien. De loadmaster gebaarde naar ons, dus we klommen gauw de heli in en gingen meteen achterin zitten. Na vijf minuten proefdraaien stegen we op en na een korte vlucht landden we op Kandahar.

De tolk en ik liepen samen op, naar de tenten en ik vroeg hem, "Wat zei hij nou tegen je tijdens ons vertrek?" De tolk begon te lachen, de burgemeester had hem gezegd: "Vind voor deze man een vrouw waarmee hij gelukkig wordt!"

IN MEMORIAM
Reserve Luitenant-Kolonel b.d. Paul Hadewegg Scheffer

*Batavia, 19 mei 1947 - † Amersfoort, 20 mei 2021

Tijdens onze laatste bestuursvergadering op 21 april jl. vroeg Paul of zijn agendapunten wat naar voren gehaald konden worden. Hij wilde wat eerder weg want had erg veel pijn in zijn schouder. Dat was niets voor hem omdat hij nooit graag de aandacht op zichzelf vestigde. We wensten hem natuurlijk beterschap en sterkte, in de veronderstelling dat hij de volgende vergadering gewoon weer aanwezig zou zijn. Het verliep allemaal zo anders en het is nog steeds niet te bevatten dat we zonder hem verder moeten.

Al sinds het oprichtingsjaar 2010 was Paul lid van ons bestuur, eerst als vicevoorzitter en later als penningmeester. Een taak die door de groei van de vereniging en het toenemend aantal activiteiten steeds meer een dagtaak werd. Paul heeft ervoor gezorgd dat we een financieel gezonde vereniging werden en nog steeds zijn.

Zijn inzet voor de vereniging bleef ook niet beperkt tot het beheren van de financiën. Als lid van het Dagelijks Bestuur dacht hij enthousiast mee over alle mogelijke

onderwerpen waar het bestuur mee te maken kreeg en over het uitstippelen van de koers van de vereniging. Door die samenwerking ontstond een hechte band en onderlinge vriendschap.

Paul was ook erg betrokken bij de vereniging en het veteraan - zijn. Hij was bescheiden over, en trots op zijn uitzending naar Bosnië en er was bijna geen evenement waar hij ontbrak. Tijdens die gelegenheden verruilde hij zelfs zijn jasje-dasje voor de rode verenigingspolo, met altijd het blauwe kraagje omhoog! Op die manier zullen we Paul altijd blijven herinneren; een trotse veteraan en een geweldig fijn mens die genoot van het leven en de mensen om hem heen.

Op 28 mei hebben we helaas afscheid moeten nemen van Paul. Bij zijn uitvaart hebben we dit met een mooie erehaag op een waardige manier gedaan. We gaan je kameraadschap enorm missen. Rust zacht BIA.

Hans Schulz
Voorzitter

IN MEMORIAM

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van:

B.G. Pijnacker	Alphen aan de Rijn	42 AAT	08-02-2021
H.N.J. van den Berg	Akersloot	42 AAT	18-02-2021
D. Hoogewoning		1-1 AAT	23-03-2021
A.H. Snijders	Dalen	37 AAT	08-04-2021
M. Brandsma	Rolde	37 AAT	12-04-2021
P. Schrieken	Schagen	3 AAT OVW	24-04-2021
Paul Hadewegg Scheffer	Amersfoort	Overige Eenh.	20-05-2021

DICHTBIJ

HOE BREEKBAAR IS HET LEVEN
HOE KWETSBAAR EN HOE TEER
NU JIJ HIER NIET MEER BENT

BESEF IK DAT DES TEMEER
[,,]

TROOST IS DE HERINNERING
AAN WIE JE WAS VOOR MIJ
DIEP GEWORTELD IN MIJN HART
BLIJF JIJ ALTIJD DICHTBIJ

Tanja Helderma @ TAALig

AGENDA

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door het vfonds.

Datum	Gelegenheid	Plaats	Contact - telefoon/e-mail
4 september 2021	Herdenking NIM	Roermond	secretaris@veteranenbent.nl
19 t/m 29 augustus 2021	Nationale Taptoe	Nat. Mil. Museum Soesterberg	secretaris@veteranenbent.nl
30 september 2021	Sunsetmarch	Nijmegen	secretaris@veteranenbent.nl
2 oktober 2021	Reünie Afghanistan	Stroe	secretaris@veteranenbent.nl
7 oktober 2021	Regiments Dodenherdenking	Soesterberg	secretaris@veteranenbent.nl
13 oktober	Reünie 43 AAT	VOC te Soesterberg	Jan Boes Tel.: 06 11063114

Vanwege Covid 19 is het op dit moment niet mogelijk een volledige agenda te publiceren, en zijn de geplande activiteiten onder voorbehoud.

Verkooppunt merchandise

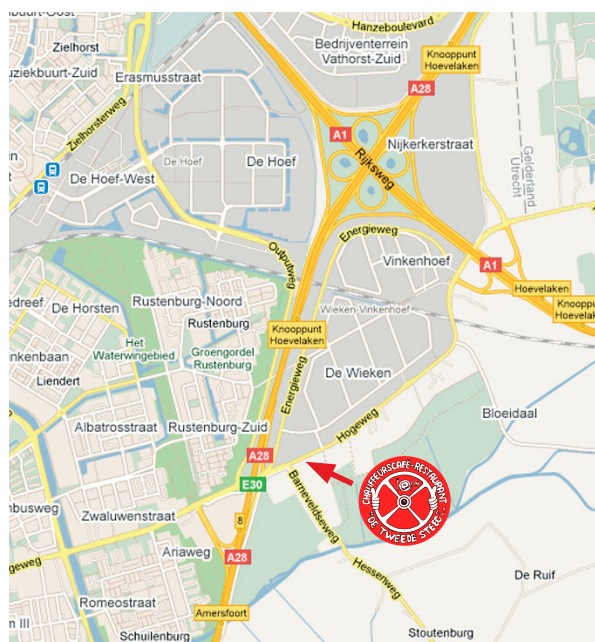

Vanaf heden is het verkooppunt bij de Historische Collectie in Soesterberg operationeel en kun je de VVRB&T merchandise als volgt bestellen:

- Mail je bestelling naar onze beheerder: **heleenloef@hotmail.com** onder vermelding van verzendadres, aantallen en evt. maten.
 - Je ontvangt een bevestiging en factuur per mail;
 - Betaal de factuur op IBAN NL 71 INGB 0007721688 tnv Vereniging Veteranen B&T;
 - Na betaling wordt de bestelling GRATIS verzonden; Ook kun je als je toch in de buurt bent in overleg de bestelling zelf afhalen bij het verkooppunt (ma en wo open);
 - Het assortiment bestaat (voorlopig) uit een polo (27,50), een softshelljack (65,00) en een cap (15,00). De eerste twee in de maten M, L, XL, XXL en XXXL. Het hele pakket samen is 100,00;
 - Polsbandje en rubberen sleutelhanger (beiden 2,50).
- Heb je vragen stel ze gerust hieronder of bij onze beheerder! Wees er snel bij en zorg dat we zichtbaar zijn als Veterans B&T

**Chauffeurscafé - Restaurant
"De Tweede Steeg" b.v.
Hogeweg 227 - 3816 BS Amersfoort
Telefoon 033-4720449**

**Geopend maandag tot en met vrijdag van 05.00 t/m 24.00 uur, keuken geopend tot 22.30 uur.
Zaterdags van 07.00 tot en met 16.00 uur, keuken geopend tot 14.00 uur.**

Chauffeursdouches / Ruim Parkeerterrein

Historische Collectie Bevoorraders- & Transporttroepen

Kamp Soesterberg, Geb. V20
Zeisterspoor 8
3769 AP Soesterberg
033 - 466 2032
www.museumbevoentransport.nl

**Openingstijden: Elke maandag en woensdag van 10.00 tot 15.00 uur.
Overige dagen alleen geopend op afspraak.
De week voorafgaande aan Kerstmis t/m Nieuwjaarsdag gesloten.**

**Tevens beschikken wij over mogelijkheden voor het houden van uw
vergaderingen, bijeenkomsten, evenementen, recepties enz.
Vraag naar de mogelijkheden bij de beheerder.**

VETERANEN HELPEN BIJ VERMISSINGEN

Het Veteranen Search Team staat met 1500 vrijwilligers ter beschikking van de politie om als ondersteunend element ingezet te worden tijdens zoekacties naar vermiste personen.

scan de QR code

IBAN: NL 64 RABO 0325448744

MET UW DONATIE HELPT U ZOEKEN
BEDANKT NAMENS ALLE VRIJWILLIGERS

WWW.VETERANENSEARCHTEAM.NL

decaprint

MAATWERK IN VISUELE COMMUNICATIE

autoreclame | belettering | printservice

WWW.DECAPRINT.NL | WWW.D-SIGNMAKER.NL

STRATEGO
.work